

ieis

İLAÇ ENDÜSTRİSİ
İŞVERENLER SENDİKASI

TÜRKİYE İLAÇ SEKTÖRÜ 2018

TÜRKİYE İLAÇ SEKTÖRÜ 2018

Haziran 2019

Telif Hakkı, 2019, © İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası

Bu rapor İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası'na ait olup, rapora ilişkin tüm haklar saklıdır ve Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile Türk Ceza Kanunu hükümleri kapsamında korunmaktadır. Bu raporun tamamı ya da bir kısmı herhangi bir amaçla ve herhangi bir yolla kaynak gösterilmeden kopyalanamaz, çoğaltılamaz, dağıtılamaz, yayımlanamaz ve sair yollarla haksız olarak kullanılamaz.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	2
1. TÜRKİYE İLAÇ PAZARI	3
1.1. PAZARDAKİ BÜYÜME VE KAYNAKLARI	4
A.Fiyat	4
B.Hacim	5
C.Satış Dağılımı	5
D.Yeni Ürün	5
1.2.PAZARIN YAPISI	6
A. Referans-Eşdeğer İlaçlar.....	6
B. İthal-İmal İlaçlar	7
C. Biyoteknolojik İlaçlar.....	9
D. Tedavi Grupları	11
E. Ortalama Fiyatlar.....	12
F. Perakende Fiyat Aralıkları	13
2. TIBBİ ÜRÜN PAZARI	16
3. YATIRIM TEŞVİKLERİ	17
4. AR-GE	18
5. ÜRETİM	19
6. İSTİHDAM	20
7. DIŞ TİCARET	21
8. FİYAT POLİTİKALARI	25
9. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	28

Tablolar Listesi

Tablo 1 - İlaç Pazarı Alt Dağılımları	4
Tablo 2 - Pazardaki Yeni İlaçların Adetisel Dağılımı	5
Tablo 3 - Referans-Eşdeğer İlaçlar Alt Dağılımları.....	7
Tablo 4 - İthal-İmal İlaçlar Alt Dağılımları.....	9
Tablo 5 - Biyoteknolojik İlaçlar	11
Tablo 6 - İlaç Ortalama Fiyat Dağılımı	12
Tablo 7 - İlaç Ortalama Fiyatlarında Değişim	13
Tablo 8 - Tıbbi Ürün Pazarı Alt Dağılımları	16
Tablo 9 - İlaç Endüstrisinde Yatırım Teşvikleri	17
Tablo 10 - Ülke Bazında İhracat (Milyon ABD Doları)	25
Tablo 11 - Ülke Bazında İthalat (Milyon ABD Doları)	25

Grafikler Listesi

Grafik 1 - Türkiye İlaç Pazarı.....	3
Grafik 2 - Büyümenin Kaynakları	4
Grafik 3 - Referans-Eşdeğer İlaçlar (Değer).....	6
Grafik 4 - Referans-Eşdeğer İlaçlar (Kutu).....	6
Grafik 5 - Referans-Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı (Değer).....	7
Grafik 6 - Referans-Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı (Kutu).....	7
Grafik 7 - İthal-İmal İlaçlar (Değer)	8
Grafik 8 - İthal-İmal İlaçlar (Kutu)	8
Grafik 9 - İthal-İmal İlaçlar Pazar Payı (Değer).....	8
Grafik 10 - İthal-İmal İlaçlar Pazar Payı (Kutu).....	8
Grafik 11 - Biyoteknolojik İlaçlar (Değer).....	10
Grafik 12 - Biyoteknolojik İlaçlar (Kutu).....	10
Grafik 13 - Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı (Değer).....	10
Grafik 14 - Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı (Kutu)	10
Grafik 15 - Değer Ölçeğinde Tedavi Grupları	11
Grafik 16 - Kutu Ölçeğinde Tedavi Grupları	12
Grafik 17 - Perakende Fiyat Dağılımı.....	13
Grafik 18 - Referans Ürünler Fiyat Dağılımı.....	14
Grafik 19 - Eşdeğer Ürünler Fiyat Dağılımı	14
Grafik 20 - İthal Ürünler Fiyat Dağılımı.....	15
Grafik 21 - İmal Ürünler Fiyat Dağılımı	15
Grafik 22 - Tıbbi Ürün Pazarı.....	16
Grafik 23 - Tıbbi Ürün Ortalama Fiyat Dağılımı	17
Grafik 24 - İlaç Sektörü Akredite Ar-Ge Merkezi Sayısı	18
Grafik 25 - İlaç Sektörü Ar-Ge Harcaması.....	18
Grafik 26 - Üretim Tesisi Sayısı	19
Grafik 27 - Sanayi Üretim Endeksi Değişimi.....	20
Grafik 28 - İlaç Endüstrisinde İstihdam	20
Grafik 29 - İlaç Endüstrisinde İhracat Değeri	21
Grafik 30 - İlaç Endüstrisinde İhracat Miktarı	21
Grafik 31 - İlaç Endüstrisinde İhracat Fiyatı	22
Grafik 32 - İlaç Endüstrisinde İthalat Değeri.....	22
Grafik 33 - İlaç Endüstrisinde İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	23
Grafik 34 - Türkiye Dış Ticareti İçerisinde İlaç	23
Grafik 35 - Bazı Sektörlerde İhracat Kilo Fiyatı (2018).....	24
Grafik 36 - İlaç Harcamasının GSYİH İçerisindeki Payı	26
Grafik 37 - Kur Değişimleri (Avro/TL).....	27
Grafik 38 - İlaç Fiyatlanması	27
Grafik 39 - Net Satışlar Reel Değişimi-2010-2017.....	28
Grafik 40 - Öz kaynaklar Reel Değişimi-2010-2017	28

GİRİŞ

Türkiye ilaç endüstrisi, köklü geçmişi, uzun yıllara dayanan üretim deneyimi, nitelikli insan gücü, yüksek katma değerli ve ileri teknolojiye dayanan yapısıyla ülkemizin en dinamik, en stratejik sektörlerinden birisidir.

Endüstrimizde faaliyet gösteren yaklaşık 500 kuruluş, uluslararası standartlarda üretim yapan 81 ilaç ve 11 hammadde üretim tesisi bulunuyor. İlaç endüstrisi, 35 binden fazla çalışanıyla, ülkemizin artan ve yaşlanan nüfusuna 11 binden fazla ürün sunuyor, 160'tan fazla ülkeye ihracat gerçekleştiriyor.

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) olarak, ülkemizin, Ar-Ge yetkinliğini artırmış, özellikle biyoteknoloji alanında yüksek katma değerli ürünler üreten, küresel bir ilaç üreticisi ve ihracatçısı konumuna gelmesi hedefiyle çalışmalarımıza aralıksız devam ediyoruz.

Endüstrimizin; hedeflediği atılımı yapabilmesi ve küresel çapta etkiye sahip bir oyuncu olabilmesi için Ar-Ge, üretim, istihdam ve ihracat odaklı bir vizyonla hareket etmesi gerektiğini biliyoruz.

Bu kapsamda, ilaç endüstrisine yönelik hem pazar hem de makro ekonomik verileri derlemeyi ve kapsamlı analize çevirerek endüstrimizin yoluna ışık tutmayı öncelikli faaliyet alanlarımızdan birisi olarak görüyoruz.

Bu çerçevede hazırladığımız Türkiye İlaç Sektörü 2018 başlıklı raporumuzda hem 2018 yılının hem de son 9 senenin analizini yaptık. Çalışma kapsamında Türkiye ilaç pazarını; referans/eşdeğer ilaçlar, ithal/imal ilaçlar, biyoteknolojik ilaçlar olmak üzere farklı kategorilerde, hem pazar yapısı hem de fiyatlar açısından inceledik.

Bunun yanı sıra, Sağlık Bakanlığından ruhsatlı biyosidal ürünleri, farmasötik formdaki tıbbi cihazları, özel tıbbi amaçlı gıdaları, kozmetik ve dermokozmetik ürünleri; Tarım ve Orman Bakanlığından izinli vitaminleri, gıda takviyelerini ve mamaları kapsayan tıbbi ürünler pazarını da mercek altına aldık.

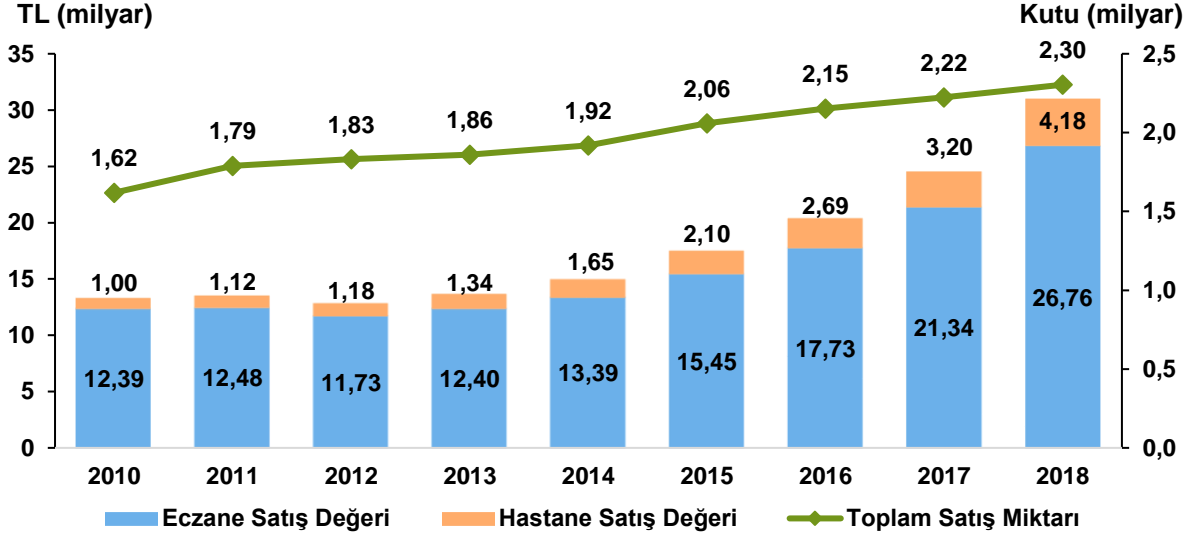
Raporumuzda ilaç sektörüne ilişkin yatırım teşvikleri, Ar-Ge, üretim, istihdam, dış ticaret ve finansal verilerin analizlerine yer verdik.

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, 2018 yılı Türkiye İlaç Sektörü Raporumuzu kamu, üniversite ve özel sektördeki paydaşlarımızın bilgisine sunmaktan büyük memnuniyet duyuyor, ilgiyle inceleneceğini ve endüstrimizin gelişimine fayda sağlayacak somut adımlara dönüşeceğini umut ediyoruz.

1. Türkiye İlaç Pazarı

Türkiye ilaç pazarı 2018 yılında hastane ve eczane kanalında değer ölçeğinde %26,1 büyüme ile 30,94 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise %3,6 artış ile 2,30 milyar kutu satış gerçekleşmiştir. Hastane pazarı 2010 yılında değer ölçeğinde %7,5'lük bir paya sahipken 2018 yılında bu oran %13,5'e ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise hastane pazarı 2010 yılında %8,3'lük bir paya sahipken, 2018 yılında %13,3'lük bir pay sahibi olmuştur.

Grafik 1- Türkiye İlaç Pazarı

Kaynak: IQVIA, İEİS

2010-2018 yılları arasındaki 9 yıllık dönem incelendiğinde ilaç pazarının 2010 yılındaki 13,39 milyar TL düzeyinden %131 oranında artışla 2018 yılında 30,94 milyar TL düzeyine ulaştığı görülmektedir. Bu büyüme, bileşik bazda yıllık (CAGR) %11 düzeyinde bir artış ifade ederken aynı dönemdeki %137 düzeyindeki üretici fiyatları enflasyonu göz önüne alındığında %2,5 oranında reel bir gerilemeye işaret etmiştir.

Hacim ölçeğinde bakıldığında ilaç pazarı, 2010 yılında 1,62 milyar kutudan %42,3 artışla 2018 yılında 2,30 milyar kutuya ulaşmıştır. Bu artış, bileşik bazda yıllık (CAGR) %4,5 düzeyindedir. Bu genişlemede kamu sağlık hizmetlerine ve hekime erişimdeki artış, ortalama yaşam süresindeki yükselme, artan ve yaşlanan nüfus gibi faktörler etkili olmuştur.

2010 yılında toplam 441 olan sektörde faaliyet gösteren firma sayısı 2018 yılında 488'e ulaşmıştır. 2010 yılında sektörde 109 tane çok uluslu firma faaliyet gösteriyorken 2018 yılında bu sayı 130'a ulaşmıştır. Bununla birlikte ilgili dönemde 26 yerli firma pazara girmiş ve yerli firma sayısı 2018 yılında 358'e ulaşmıştır.

Yoğunlaşma açısından pazar incelendiğinde, çok uluslu firmaların değer ölçeğinde pazar payı son 9 sene içinde 1 puan azalarak %66'ya gerilemiştir. Diğer yandan, 2010 yılında pazarın %90'ını 50 firma oluşturmaktaydı. 9 yıllık süre içerisinde pazarda başı çeken firmaların pazar payları giderek azalmış ve pazarın %90'ını oluşturan firma sayısı 2018 yılında 66'ya yükselmiştir. Bu firmalar içinde çok uluslu sermayeye sahip şirketlerin payı %69'dur.

İlaç pazarının alt kırılımları incelendiğinde geri ödemesi yapılmayan ürünlerin payının son 9 senede arttığı görülmüştür.

Tablo 1- İlaç Pazarı Alt Dağılımları

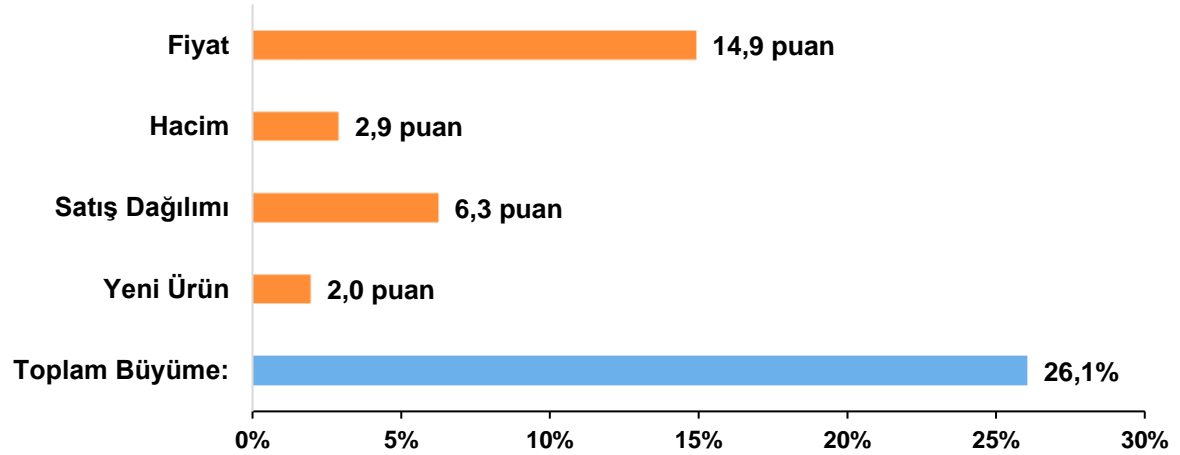
	2010		2018	
	Değer (Milyar TL)	Pay	Değer (Milyar TL)	Pay
İlaç	13,39	100,0%	30,94	100,0%
Reçeteli	13,35	99,7%	30,80	99,6%
Geri Ödemeli	13,02	97,2%	29,37	94,9%
Geri Ödemesiz	0,33	2,5%	1,43	4,6%
Reçetesiz	0,05	0,3%	0,14	0,4%
Geri Ödemeli	0,02	0,2%	0,04	0,1%
Geri Ödemesiz	0,02	0,2%	0,10	0,3%

Kaynak: IQVIA, İEİS

1.1. Pazardaki Büyüme ve Kaynakları

2018 yılı için değer ölçeğinde büyümeye katkı sağlayan 4 ana etken bulunmaktadır. Bunlar; mevcut portföydeki hacim, fiyat artışları ve satış dağılımındaki değişimler ile portföye yeni ürün girişleridir.

Grafik 2 - Büyümenin Kaynakları

Kaynak: IQVIA, İEİS

A.Fiyat

Hatırlanacağı üzere, 2018 yılı Şubat ayında ilaç fiyatlarını belirleyen kur %15 seviyesinde artırılmıştır. Ek olarak, 31 Mayıs 2018 itibarıyla iskontosuz ürünlere %2,5 fiyat artışı, iskontolu ürünlere ise %2,5 fiyat artışı yansıtacak şekilde kamu kurum iskonto iyileştirmesi yapılmıştır.

Bu değişikliklere bağlı olarak 2018 yılında bir önceki yıla göre gerçekleşen %26,1'lik büyümenin 14,9 puanı (3.661 milyon TL) fiyat artışından kaynaklanmıştır.

B.Hacim

Büyümenin 2,9 puanı (713 milyon TL) mevcut ürün portföyündeki hacim (kutu) artışından kaynaklanmıştır.

C.Satış Dağılımı

Pazarda mevcut ürünlerin satış dağılımındaki değişiklikler, başka bir ifadeyle daha yüksek fiyatlı ürünlere kayan satış hacmindeki değişim, büyümeye 6,3 puanlık (1.536 milyon TL) bir katkı sağlamıştır.

D.Yeni Ürün

2018 yılında 418 tanesi kimyasal, 26 tanesi biyoteknolojik olmak üzere pazara 444 adet yeni ilaç girmiş ve büyümeye 2 puanlık (483 milyon TL) katkı yapmıştır.

Pazara yeni sunulan ilaçlar içinde, adet bazında en fazla paya sahip olan tedavi grubu onkoloji ilaçları olmuştur. 56 adet onkoloji ilacı (%12,6), 40 adet serum/aşı (%9,0), 37 adet antibiyotik (%8,3), 26 adet antiromatizmal ilaç (%5,9), 25 adet KBB ve göz ilacı (%5,6), 23 adet sinir sistemi ilacı (%5,2) pazara girmiştir. Böylelikle pazara yeni giren ilaçların %46,6'sını bu tedavi grupları oluşturmuştur.

2018 yılında pazara 39 tane kimyasal, 16 tane biyoteknolojik olmak üzere toplam 55 adet referans ilaç girmiştir. Bu 55 ürünün 6 tanesi Türkiye'de üretilmekte ve yalnızca 6 tanesinin eşdeğer rakibi bulunmaktadır.

Kalan 389 eşdeğer ilacın ise 379'u kimyasal eşdeğer 10 tanesi ise biyobenzer ilaçtır. Bunların yalnızca 22 tanesi ithal ürün sınıfındadır. Dolayısıyla, yeni giren ilaçlar içerisinde eşdeğer imal ürünlere doğru bir yönelim gerçekleşmiştir.

Tablo 2- Pazardaki Yeni İlaçların Adetsel Dağılımı

	2018
İlaç	444
Referans	55
▪ Eşdeğeri Var	6
İthal	5
▪ Eşdeğeri Yok	49
İthal	44
Eşdeğer	389
▪ İthal	22
▪ İmal	367

Kaynak: IQVIA, İEİS

1.2.Pazarın Yapısı

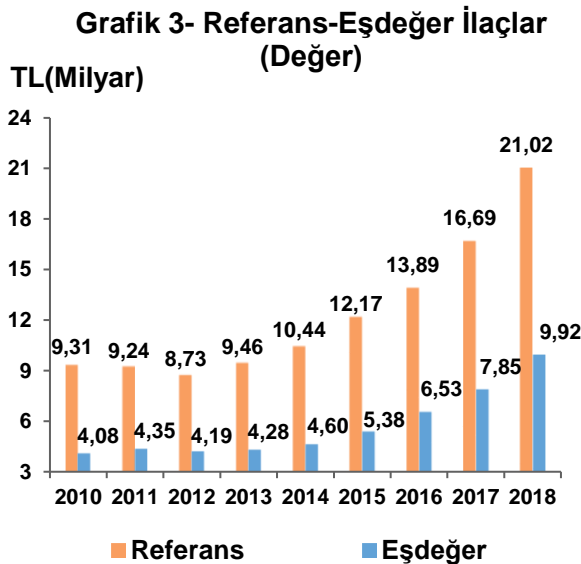
A. Referans-Eşdeğer İlaçlar

Referans ilaç pazarının büyüklüğü, 2018 yılında pazarın genel büyümesine paralel olarak %26 artış oranı ile 16,69 milyar TL'den 21,02 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise %1,7 büyüme oranı ile 0,93 milyar kutu olarak gerçekleşmiştir.

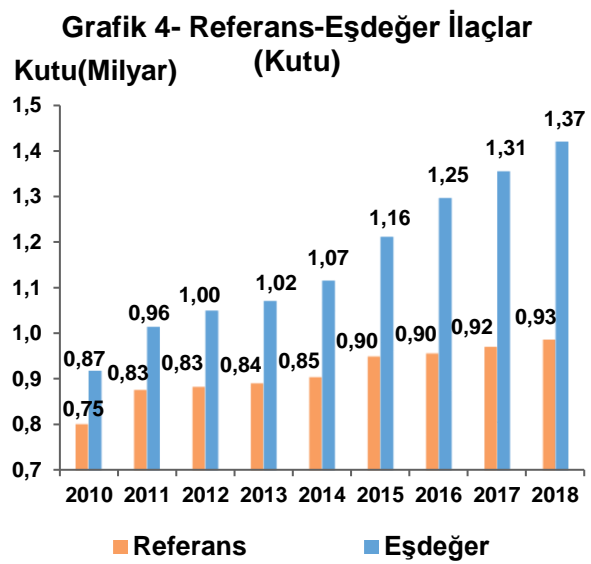
Eşdeğer ilaç pazarı ise 2018 yılında %26,3 artışla 7,85 milyar TL'den 9,92 milyar TL'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise eşdeğer ilaçlar %4,9 büyüyerek 1,37 milyar kutu hacme ulaşmıştır.

Referans ilaçlarda son 9 senede değer bazında toplam büyüme %125,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu büyüme bileşik bazda yıllık (CAGR) %10,7 artışı gösterirken enflasyondan arındırıldığında %4,7'lik bir küçülmeyi ifade etmektedir. Kutu ölçeğinde ise ilgili dönemde referans ilaçlarda %24,5 artış gerçekleşmiştir.

Eşdeğer ilaçlar değer ölçeğinde 2015 yılından bu yana pazarın üstünde büyüme kaydederek referans ilaçlara karşı pazar payını artırmıştır. 2010-2018 yılları arası dönemde eşdeğer ilaçlar toplam %143,1 oranında artış göstermiştir. Bileşik bazda yıllık büyüme oranı (CAGR) incelendiğinde bu büyüme %11,7'lik bir artışı göstermektedir. Enflasyondan arındırıldığında reel olarak bu artış %2,6'dır. Kutu ölçeğinde ise 2010-2018 yılları arası dönemde toplamda %57,7 oranında artış gerçekleşmiştir.

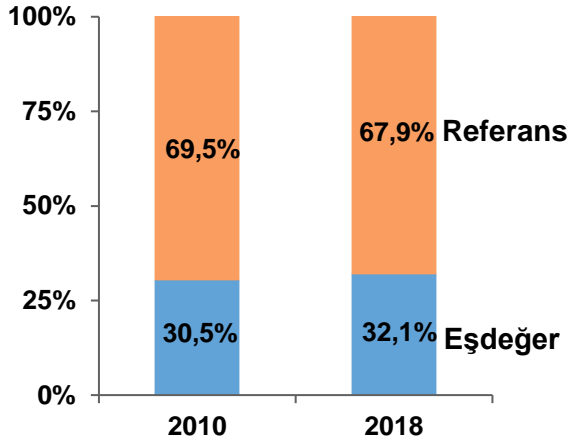
Kaynak: IQVIA, İEİS

Kaynak: IQVIA, İEİS

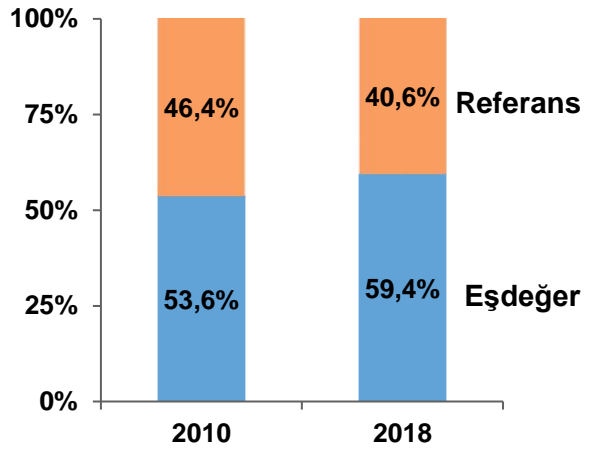
Eşdeğer ilaçlar, 2018 yılında değerde %32,1, kutuda ise %59,4 oranında bir paya ulaşmıştır. Bu değerler 2010 yılında sırasıyla %30,5 ve %53,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Grafik 5- Referans-Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı (Değer)

Kaynak: IQVIA, İEİS

Grafik 6- Referans-Eşdeğer İlaçlar Pazar Payı (Kutu)

Kaynak: IQVIA, İEİS

Referans-eşdeğer ürünlerin ithal-imal ayırımına bakıldığında, 2018 yılında değer ölçeğindereferans ürünlerin %74'ünü, kutuda ise %37'sini ithal ürünlerin oluşturduğu görülmektedir. Eşdeğer ürünlerin ise neredeyse tamamını yurt içinde üretilen ilaçlar oluşturmaktadır. İthal eşdeğer ürünlerin pazar paylarının küçülmesinde yurt dışı GMP denetimlerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3- Referans-Eşdeğer İlaçlar Alt Dağılımları

	REFERANS İLAÇ				EŞDEĞER İLAÇ			
	2010		2018		2010		2018	
	İthal	İmal	İthal	İmal	İthal	İmal	İthal	İmal
KUTU	38%	62%	37%	63%	5%	95%	2%	98%
(mn)	287	464	349	586	44	824	31	1.339
TL	77%	23%	74%	26%	10%	90%	4%	96%
(mn)	7.186	2.128	15.603	5.416	426	3.652	426	9.491

Kaynak: IQVIA, İEİS

B. İthal-İmal İlaçlar

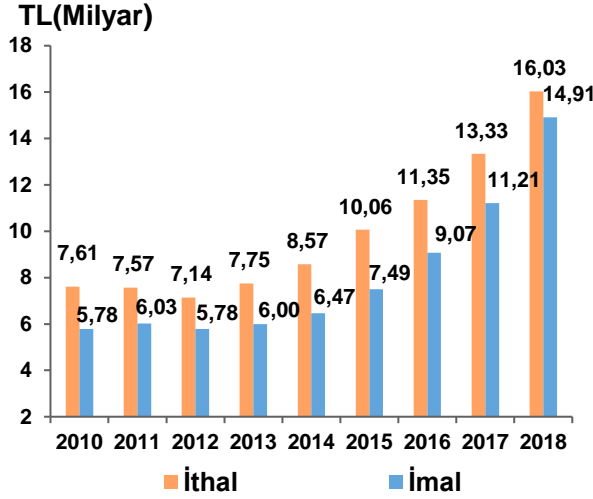
İthal ilaçlar 2018 yılında %20,2 artış oranı ile 16,03 milyar TL'ye ulaşmıştır. Hacim ölçeğinde ise %12 küçülme ile 0,38 milyar kutu satış gerçekleşmiştir.

2010-2018 yılları arası dönemde ithal ürünler değerde %110,5 oranında artış göstermiştir. Bu artış bileşik bazda yıllık (CAGR) %9,8 büyümeyi ifade ederken enflasyondan arındırıldığında %11,1'lik bir küçülmeyi göstermektedir. Kutu ölçeğinde ise ilgili dönemde ithal ilaçlarda %14,6 oranında artış gerçekleşmiştir.

İmal ilaçlar ise son üç senedir pazarın üstünde büyüme kaydetmiştir. 2018 yılında %33,0 büyüme oranı ile 14,91 milyar TL'ye ulaşılmıştır. Kutu ölçeğinde ise %7,3 artışla 1,92 milyar kutu satış gerçekleşmiştir.

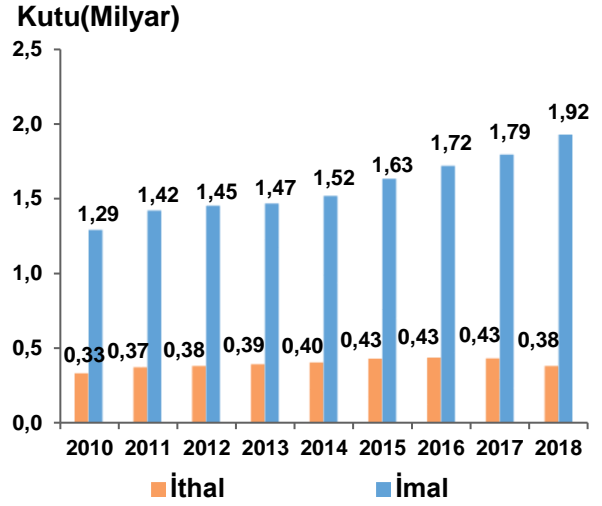
2010-2018 yılları arası dönemde imal ilaçlar değerinde %157,9 artış göstermiştir. Bu büyüme bileşik bazda yıllık (CAGR) %12,6 düzeyindedir. Yurt içi üretici fiyatları göz önüne alındığında ise %8,9 oranında reel bir artışa işaret etmektedir. Kutu ölçeğinde ise imal ilaçlar %49,4 büyüme göstermiştir.

Grafik 7- İthal-İmal İlaçlar (Değer)

Kaynak: IQVIA, İEİS

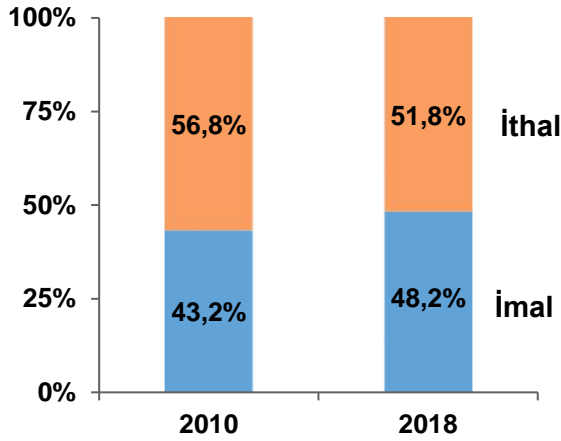
Grafik 8- İthal-İmal İlaçlar (Kutu)

Kaynak: IQVIA, İEİS

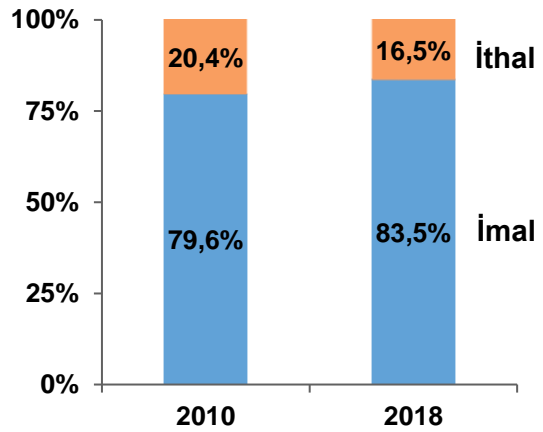
Bu gelişmelerle imal ilaçlar 2010 yılında değerinde %43,2 pazar payına sahipken 2018 yılında bu oran %48,2'ye ulaşmıştır. Kutu ölçeğinde ise 2010 yılındaki %79,6 olan seviyesinden 2018 yılında %83,5 seviyesine ulaşılmıştır.

Grafik 9- İthal-İmal İlaçlar Pazar Payı (Değer)

Kaynak: IQVIA, İEİS

Grafik 10- İthal-İmal İlaçlar Pazar Payı (Kutu)

Kaynak: IQVIA, İEİS

İthal ürünlerin neredeyse tamamını referans ürünler oluştururken imal ilaçlarda ise bu ürünler daha az pay almaya devam etmektedir. Eşdeğer ilaçların ise imal ilaçlar içerisindeki payı giderek artmaktadır. 2018 yılında ülkemizde üretilen ilaçların değer ölçeğinde %64'ü, kutuda ise %70'i eşdeğer ürünlerden oluşmaktadır.

Tablo 4- İthal-İmal İlaçlar Alt Dağılımları

KUTU (mn)	İTHAL İLAÇ				İMAL İLAÇ			
	2010		2018		2010		2018	
	Referans	Eşdeğer	Referans	Eşdeğer	Referans	Eşdeğer	Referans	Eşdeğer
	87%	13%	92%	8%	36%	64%	30%	70%
	287	44	349	31	464	824	586	1.339
TL (mn)	94%	6%	97%	3%	37%	63%	36%	64%
	7.186	426	15.603	426	2.128	3.652	5.416	9.491

Kaynak: IQVIA, İEİS

C. Biyoteknolojik İlaçlar

Dünyada biyoteknolojik ilaçların kullanım oranı %20'leri aşmıştır ve bu oran artmaya devam etmektedir. Ülkemizde de benzer bir durum söz konusudur. Türkiye'de biyoteknolojik ilaçlar 2018 yılında, 5,4 milyar TL ile reçeteli ilaç pazarı içerisinde yaklaşık %17,6'lık bir paya sahiptir.

Türkiye'de ruhsatlı 107 marka altında 252 formda referans biyoteknolojik ve 23 marka altında 83 formda biyobenzer ilaç bulunmaktadır. Biyoteknolojik ilaç pazarı toplamda 130 marka altında 335 form ilaçtan oluşmaktadır. Biyobenzer 7 markanın tüm formlarından oluşan 29 adet ilacın üretimi ülkemizde yapılmıştır.

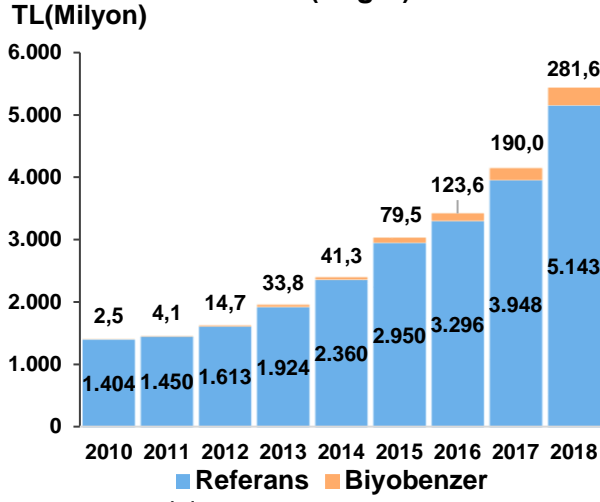
2024 yılına kadar 2 adet referans biyoteknolojik, 39 adet biyobenzer, 1 adet biyoüstün ilacın ülkemizde üretiminin gerçekleştirilmesi için hazırlıklar yürütülmektedir. İthalatına bağımlı olduğumuz bu ürünlerin ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi sadece hastaların bu ilaçlara erişimini kolaylaştırmayacak aynı zamanda dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine kayda değer bir katkı sağlayacaktır.

Referans biyoteknolojik ürünleri incelediğimizde 2018 yılında %30,3 büyüyerek 5,1 milyar TL büyüklüğe ulaştıkları görülmektedir. Biyobenzer ilaç pazarı ise 2018 yılında %48,2 artış göstererek 282 milyon TL olmuştur.

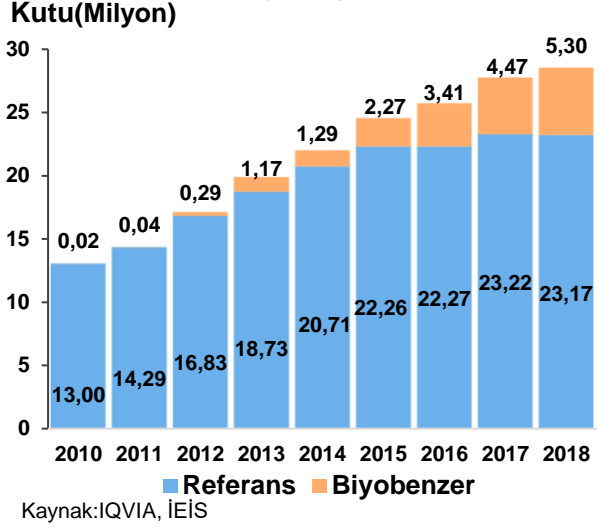
Kutu ölçeğinde ise biyoteknolojik ilaçlar 2018 yılında %2,8 artışla 28,5 milyon kutu hacmine ulaşmıştır. Referans biyoteknolojik ürünlerin kutu satışı bir önceki yıla göre %0,2 azalmış, biyobenzer ilaçların ise %18,5 seviyesinde artmıştır. Biyobenzer ilaçların 2018 yılında 5,3 milyon kutu satışı gerçekleşmiştir.

Türkiye'de absiksimab, adalimumab, enoksaparin sodyum, epoetin alfa, filgrastim, infliksimab, insülin glargine, rekombinant insan epidermal büyüme faktörü, rituksimab, somatropin, trastuzumab içeren biyobenzer ürünler ruhsatlandırılmış olup, bunlardan Türkiye'de üretimi olanlar; enoksaparin sodyum, epoetin alfa, filgrastim, infliksimab ve insülin glargine etkin maddelerini içermektedir. Biyobenzer ürünlerin sayısının ilerleyen dönemlerde hızla artması beklenmektedir.

Grafik 11 - Biyoteknolojik İlaçlar (Değer)

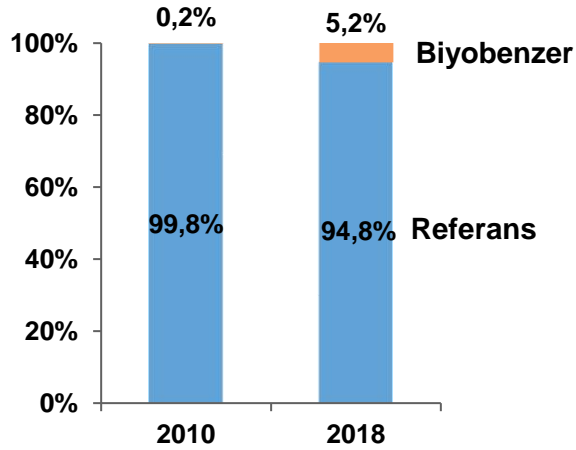

Grafik 12 - Biyoteknolojik İlaçlar (Kutu)

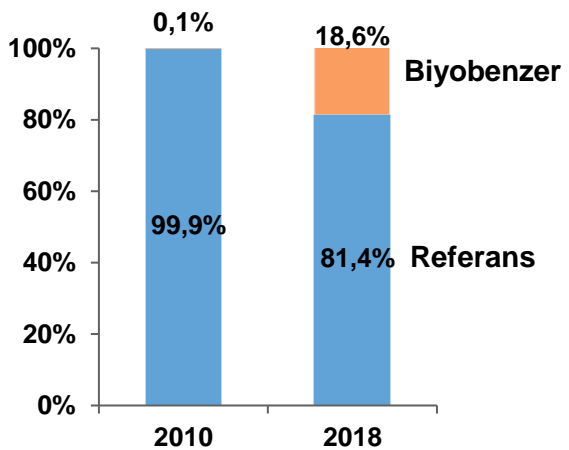

2010 yılında biyobenzer ilaçların biyoteknolojik ilaçlar içerisindeki payı değerinde %0,2, kutuda %0,1 iken 2018 yılında değerinde %5,2, kutuda %18,6 oranında olmuştur.

Grafik 13- Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı (Değer)

Grafik 14- Referans-Biyobenzer İlaçlar Pazar Payı (Kutu)

Kan ve kan yapıcı ürünlerin biyobenzerler içerisinde paylarını ciddi anlamda artırdıkları görülmektedir. Referans biyoteknolojik ürün pazarında da değer ölçüğünde antineoplastikler ve immünomodülatör ajanlar ile sindirim sistemi ve metabolizma ilaçları başı çekmiştir.

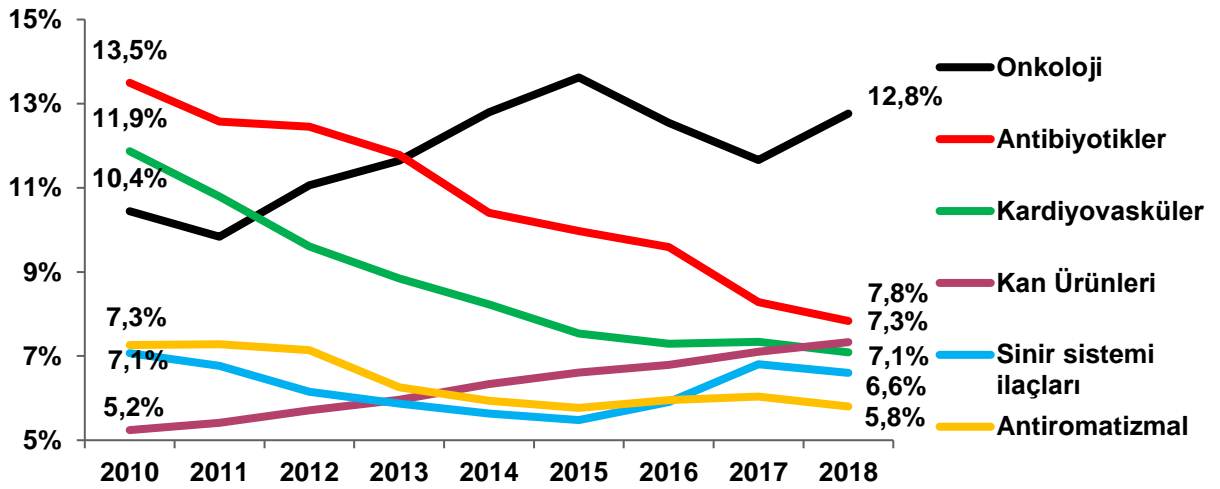
Tablo 5- Biyoteknolojik İlaçlar

	Kutu		Değer	
	2010	2018	2010	2018
Biyobenzer	100%	100%	100%	100%
Kan ve Kan Yapıcı Organlar	0,0%	81,9%	0,0%	49,6%
Antineoplastikler ve İmmünomodülatör Ajanlar	100,0%	6,2%	100,0%	30,6%
Sindirim Sistemi ve Metabolizma	0,0%	10,1%	0,0%	13,6%
Sistemik Hormonal Preparatlar (Seks Hormonları ve İnsülinler Hariç)	0,0%	1,6%	0,0%	5,9%
Dermatolojik İlaçlar	0,0%	0,1%	0,00%	0,2%
Referans	100%	100%	100%	100%
Antineoplastikler ve İmmünomodülatör Ajanlar	6,9%	11,1%	44,2%	49,9%
Sindirim Sistemi ve Metabolizma	51,1%	59,4%	23,8%	22,9%
Kan ve Kan Yapıcı Organlar	35,1%	18,0%	17,3%	10,8%
Oftalmolojikler	0,1%	1,4%	1,5%	6,2%
Sistemik Hormonal Preparatlar (Seks Hormonları ve İnsülinler Hariç)	1,9%	3,2%	4,1%	3,1%
Solunum Sistemi	0,1%	1,1%	0,4%	2,7%
Genito Üriner Sistem ve Seks Hormonları	3,3%	4,9%	3,8%	2,3%
Sistemik Kullanılan Antiinfektifler	1,5%	0,4%	5,0%	1,1%
Dermatolojik İlaçlar	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
Kas-İskelet Sistemi	0,0%	0,5%	0,0%	0,3%

Kaynak: IQVIA, İEİS

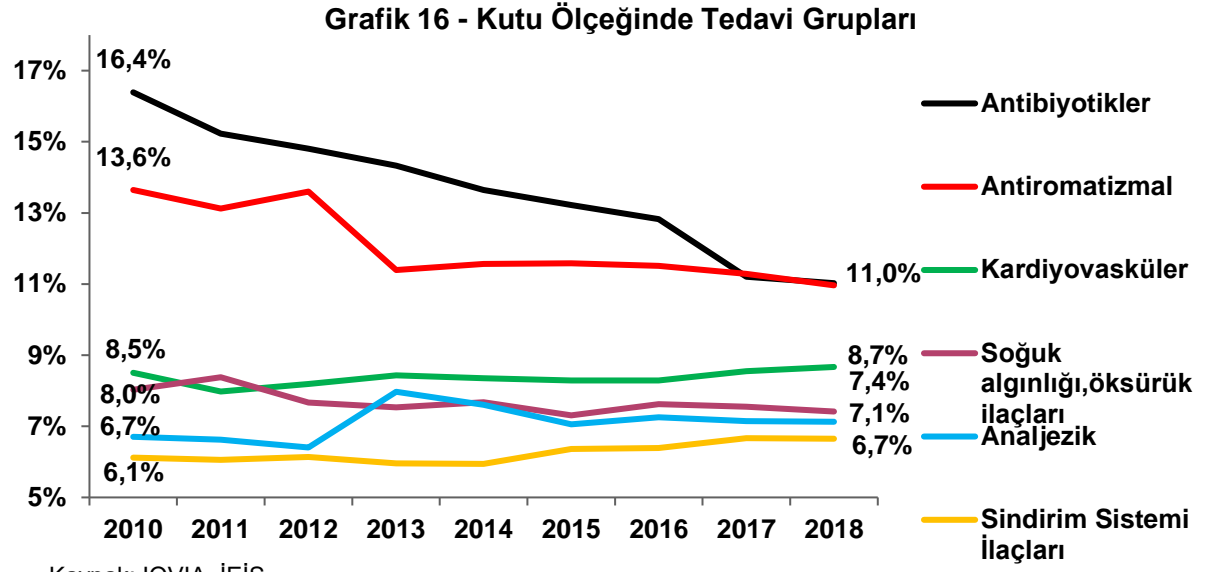
D. Tedavi Grupları

Tedavi grupları açısından tutar ölçeğinde son 9 yılda onkoloji ve kan ürünleri tutar ölçeğinde artma eğilimi göstermişlerdir. Onkoloji ilaçları %12,8 pay ile 2018 yılında da pazarda değer bazında en çok satışa sahip olan tedavi grubu olmuştur.

Grafik 15 - Değer Ölçeğinde Tedavi Grupları

Kaynak: IQVIA, İEİS

Kutu bazında ise pazarda başı çeken tedavi grubu %11 ile antibiyotikler ve antiromatizmal ilaçlar olmuştur.

E. Ortalama Fiyatlar

2010-2018 yılları arasında ilaçların ortalama fiyatı %62,3 artarak 13,43 TL olmuştur. Bu değişim, ilgili yıllar arasında %137 oranında artış gösteren enflasyondan arındırıldığında reel olarak %31 oranında bir azalmaya işaret etmiştir.

2017-2018 yılları ortalama ilaç fiyatları karşılaştırıldığında, ilaç pazarında %22, referans ilaçlarda %24, eşdeğer ilaçlarda %20, ithal ilaçlarda %37, imal ürünlerde %24 seviyesinde büyüme gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 6- İlaç Ortalama Fiyat Dağılımı

TL	İlaç	Referans	Eşdeğer	İthal	İmal
2010	8,27	12,41	4,70	23,00	4,49
2011	7,59	11,20	4,51	20,35	4,25
2012	7,05	10,49	4,19	18,78	3,98
2013	7,39	11,28	4,19	19,71	4,09
2014	7,84	12,24	4,32	21,27	4,27
2015	8,52	13,55	4,63	23,50	4,59
2016	9,49	15,36	5,23	26,10	5,28
2017	11,03	18,16	6,02	30,94	6,25
2018	13,43	22,49	7,24	42,25	7,75

Kaynak: IQVIA, İEİS

Tablo 7- İlaç Ortalama Fiyatlarında Değişim

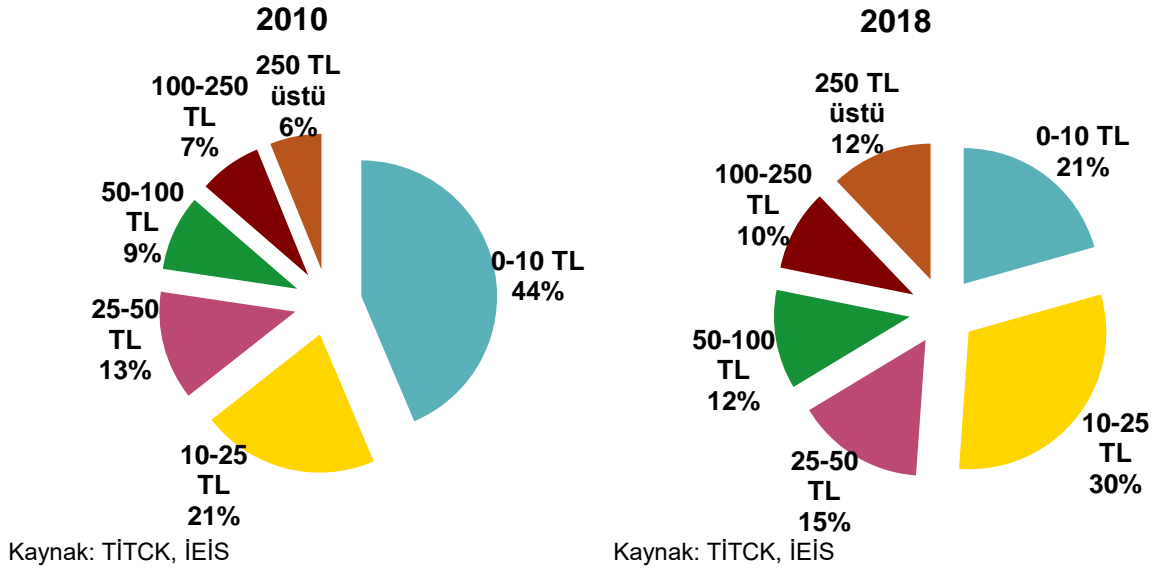
Değişim	İlaç	Referans	Eşdeğer	İthal	İmal
2010-2018	62,3%	81,3%	54,1%	83,7%	72,6%
2017-2018	21,7%	23,9%	20,4%	36,6%	23,9%

Kaynak: IQVIA, İEİS

F. Perakende Fiyat Aralıkları

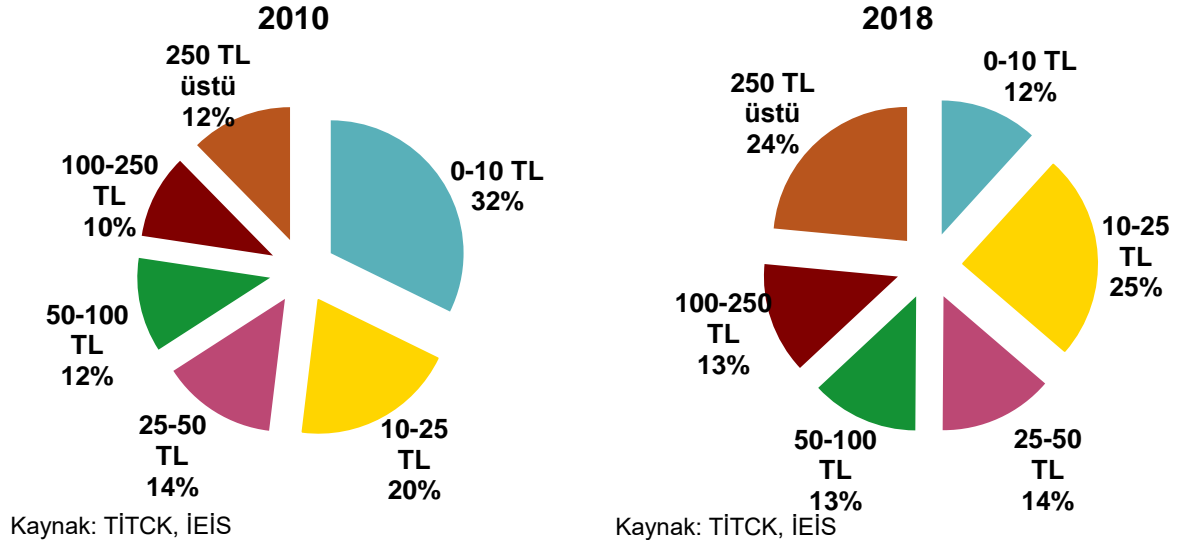
Pazardaki ilaçların adet bazında perakende satış fiyatı dağılımına bakıldığında 2010-2018 yılları arasında 0-10 TL fiyat aralığında döviz kuruna bağlı fiyat artışları nedeniyle 23 puan azalma görülmektedir. 2018 yılında ilaç pazarının %51'ini 25 TL ve altındaki ürünler oluşturmaktadır. 2018 yılında pazarda en çok paya sahip ilaçlar %30 ile 10-25 TL aralığındaki ürünler olmuştur.

Grafik 17- Perakende Fiyat Dağılımı

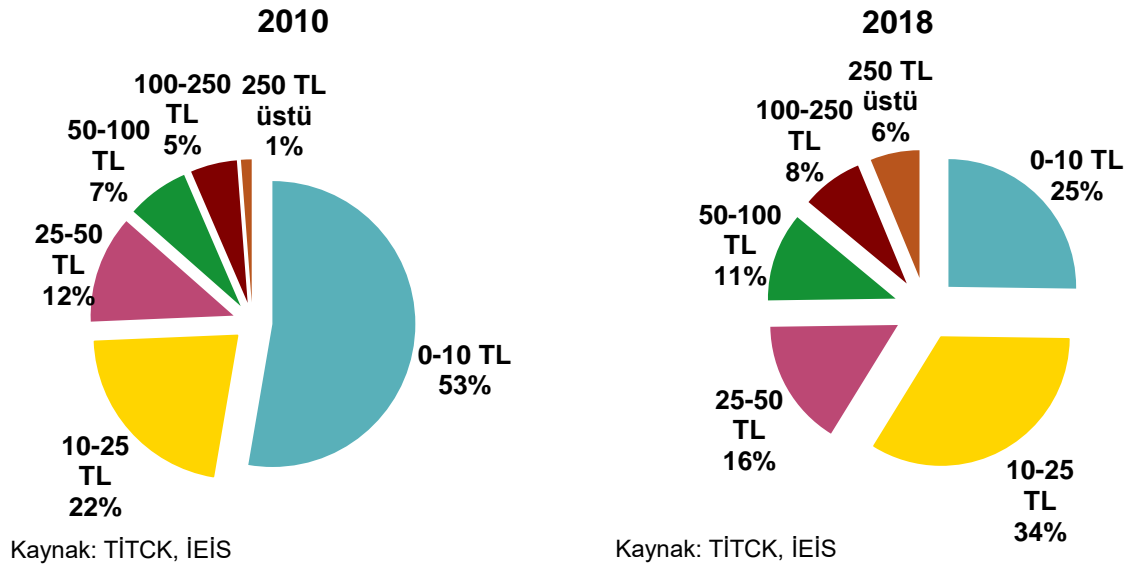
Son 9 yılda 0-10 TL fiyat aralığındaki referans ilaçların payında 20 puan azalma görülmektedir. 250 TL üstü referans ilaçlar ise 12 puan artışla en çok payını artıran grup olmuştur.

Grafik 18 - Referans Ürünler Fiyat Dağılımı

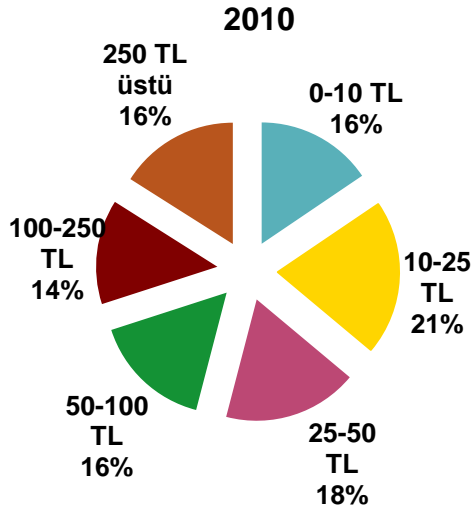
Eşdeğer ürünlerde 2018 yılı itibarıyla 10-25 TL fiyat aralığında yer alan ilaçlar %34 ile en çok pazar payına sahip ürün grubu olmuştur. 0-10 TL fiyat aralığında ise 28 puan küçülme gerçekleşmiştir.

Grafik 19- Eşdeğer Ürünler Fiyat Dağılımı

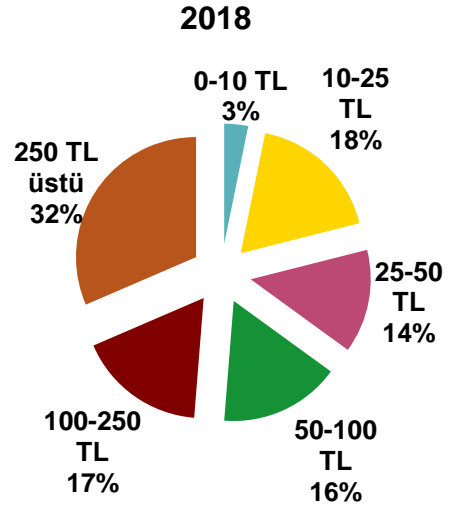

İthal ürünlerde 2018 yılında adet bazında payını artıran ilaçlar fiyatı 100 TL'nin üzerinde olan ilaçlar olmuştur.

Grafik 20 - İthal Ürünler Fiyat Dağılımı

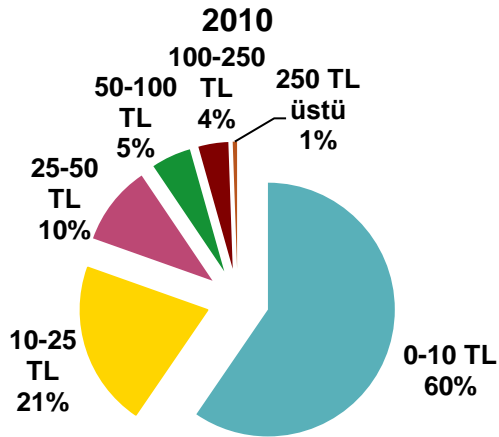
Kaynak: TİTCK, İEİS

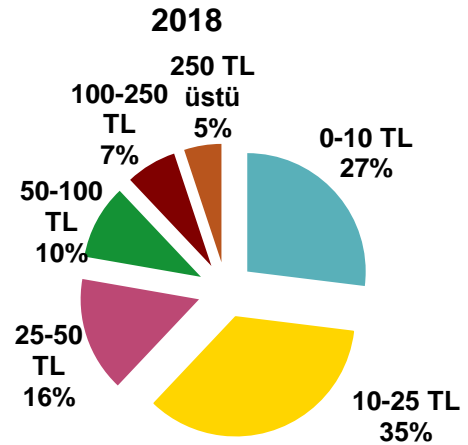
Kaynak: TİTCK, İEİS

İmal ürünler içerisinde en çok paya sahip ürün grubu %35'lik pay ile 10-25 TL fiyat aralığındaki ürün grubudur. 2018 yılında 25 TL ve altında fiyata sahip ürünler imal ilaç pazarının %62'sini oluşturmuştur.

Grafik 21- İmal Ürünler Fiyat Dağılımı

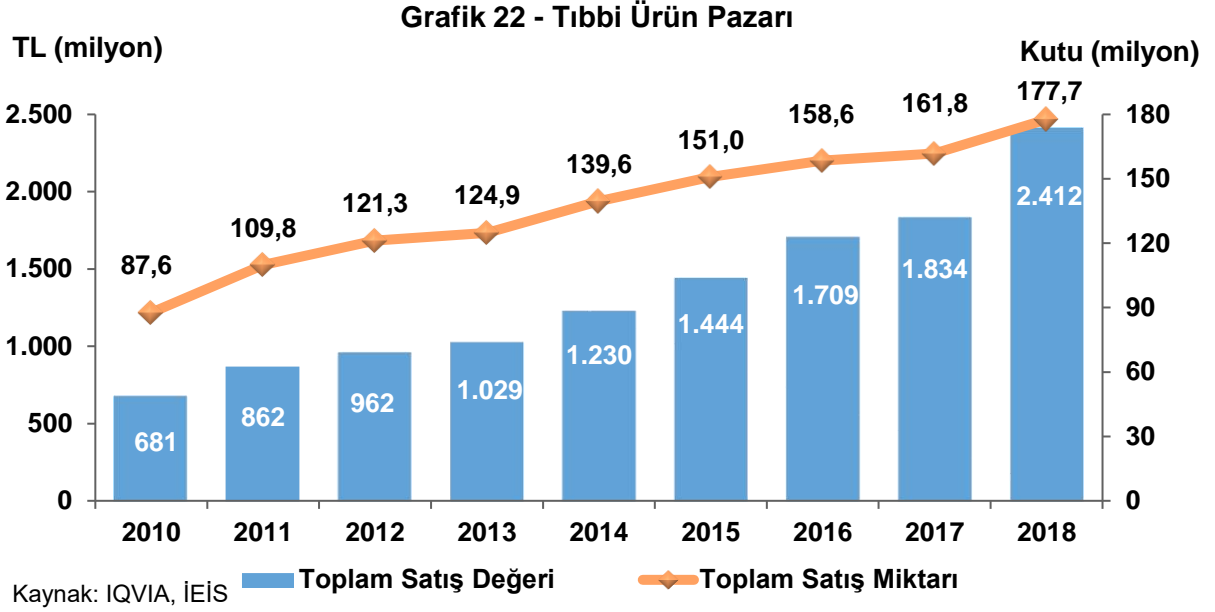
Kaynak: TİTCK, İEİS

Kaynak: TİTCK, İEİS

2. Tıbbi Ürün Pazarı

İlaç şirketlerinin portföylerinde yer alan ve ilaç olmayan tıbbi ürünler, Sağlık Bakanlığından ruhsatlı biyosidal ürünleri, farmasötik formdaki bazı tıbbi cihazları, tıbbi amaçlı mamaları, kozmetik ve dermokozmetik ürünleri; Tarım ve Orman Bakanlığından izinli vitaminleri, gıda takviyelerini ve mamaları içermektedir. Bu ürünler, 2018 yılında %31,5 büyüme ile değerinde 2,4 milyar TL'ye, kutuda ise %9,8 artış ile 178 milyon kutu hacme erişmişlerdir.

Tıbbi ürünlerin alt kırılımları incelendiğinde ise son 9 yılda büyük bölümü tıbbi amaçlı mamalardan oluşan geri ödemeli ürünlerin payının arttığı görülmektedir.

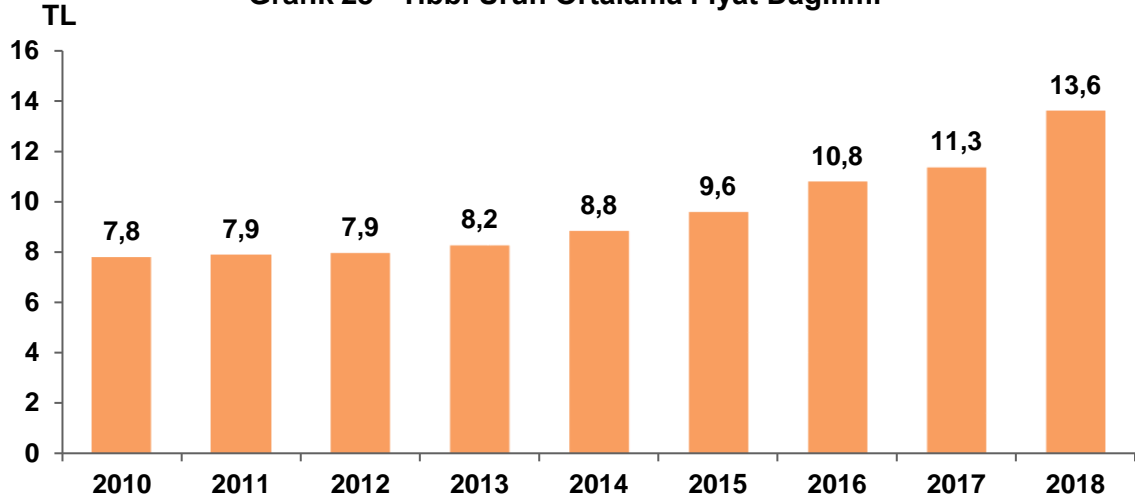
Tablo 8- Tıbbi Ürün Pazarı Alt Dağılımları

	2010		2018	
	Değer (Milyar TL)	Pay	Değer (Milyar TL)	Pay
İlaç Dışı Tıbbi Ürünler	0,68	100%	2,41	100%
Geri Ödemeli	0,13	19,4%	1,01	42,0%
Geri Ödemesiz	0,55	80,6%	1,40	58,0%

Kaynak: IQVIA, İEİS

Tıbbi ürünlerin ortalama fiyatı 2010 yılında 7,8 TL iken son 9 yılda %75 artış göstererek 2018 yılında 13,6 TL'ye ulaşmıştır.

Grafik 23 - Tıbbi Ürün Ortalama Fiyat Dağılımı

Kaynak: IQVIA, İEİS

3. Yatırım Teşvikleri

2009 yılında yürürlüğe giren 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, daha önce değişik kamu kurumları tarafından, farklı şekillerde uygulanan yatırım teşvikleri, olumlu yönde çok önemli değişikliklere uğrayarak Ticaret Bakanlığının koordinasyonunda tek elden yönetilmeye başlanmıştır. Bu kararla, ilaç sektörünün genel ve bölgesel teşvikler dışında, 20 milyon TL'nin üzerindeki biyoteknolojik, onkolojik ilaçlar ile kan ürünlerine yönelik yatırımlarının öncelikli yatırım kapsamına alınması hedeflenmiştir.

Daha sonra 2015 yılında 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında yapılan değişiklikle ileri teknoloji sınıfında yer alması nedeniyle ilaç yatırımları 5. Bölge teşviklerinden yararlanır hale gelmiştir.

Bu gelişmelerin etkisiyle, ilaç sektöründe 2010-2018 yılları arasındaki 9 senelik dönemde toplam 8,2 milyar TL tutarında sabit yatırım teşviki alınmıştır. Bu yatırımlarla 7.770 kişiye yeni istihdam sağlanacağı öngörülmüştür.

Tablo 9- İlaç Endüstrisinde Yatırım Teşvikleri

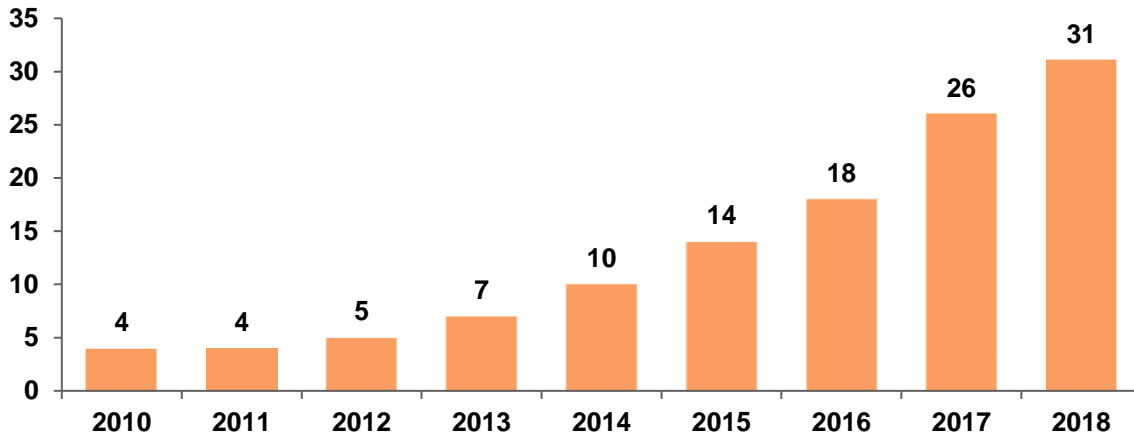
	Belge Adedi		Sabit Yatırım (milyon TL)			Yatırımla Sağlanan İstihdam		
	İlaç	Toplam	İlaç	Toplam	Pay	İlaç	Toplam	Pay
2010	14	3.581	272	67.439	0,40%	634	132.739	0,48%
2011	17	3.979	237	49.481	0,48%	600	119.903	0,50%
2012	20	4.025	672	61.794	1,09%	725	148.428	0,49%
2013	21	4.667	512	95.191	0,54%	672	189.260	0,36%
2014	17	3.959	1.707	64.503	2,65%	885	143.305	0,62%
2015	24	4.552	879	99.074	0,89%	956	141.771	0,67%
2016	15	5.161	327	97.780	0,33%	551	141.356	0,39%
2017	33	7.450	2.398	179.189	1,34%	2.117	226.501	0,93%
2018	11	5.954	1.218	231.371	0,53%	630	259.976	0,24%

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İEİS

4. Ar-Ge

İlaç endüstrisi, 2019 Mayıs itibarıyla 32 adet olan akredite Ar-Ge merkezi, 1.298 Ar-Ge çalışanıyla ülkemizin sanayi dönüşümüne önemli katkı sağlayacak öncelikli sektörler arasında yer almaktadır. Ar-Ge alanında gerçekleştirilecek ilerlemeyle ithalatına bağımlı olduğumuz ürünlerin ülkemizde üretimi sağlanabilecektir.

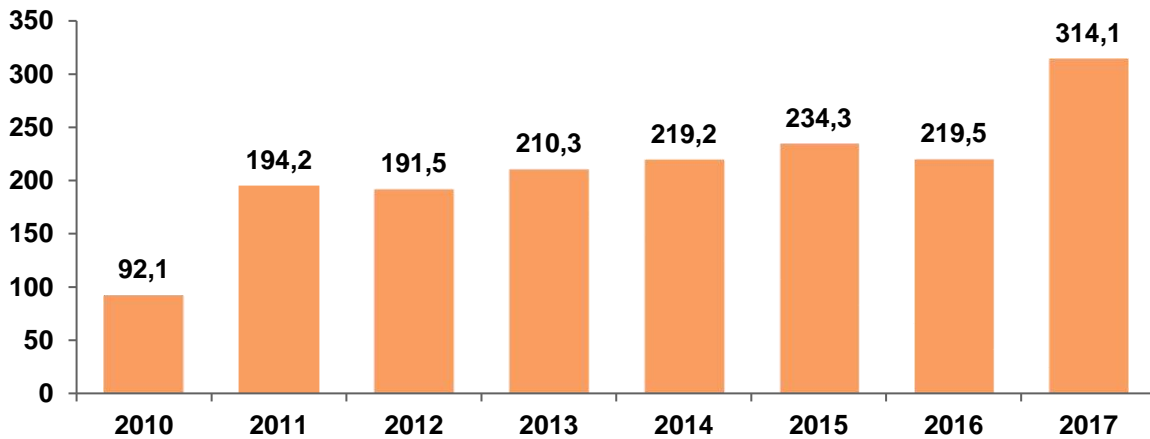
Grafik 24 - İlaç Sektörü Akredite Ar-Ge Merkezi Sayısı

Kaynak: STB, İEİS

İlaç Ar-Ge harcaması, 2010 yılındaki 92,1 milyon TL düzeyinden %241 artışla 2017 yılında 314,1 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bu artış, bileşik bazda yıllık (CAGR) %19,1, üretici fiyatları bazında %92,3 oranında reel bir büyümeye işaret etmiştir.

Grafik 25 - İlaç Sektörü Ar-Ge Harcaması

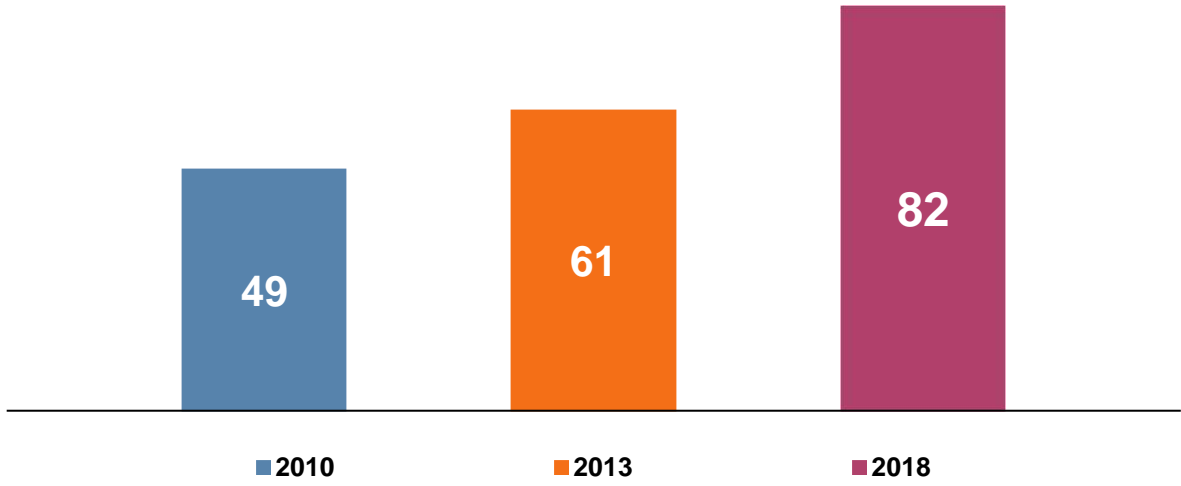
Kaynak:TÜİK, İEİS

5. Üretim

Ülkemizde köklü geçmişe, yüksek üretim teknolojisine ve kapasitesine sahip bir ilaç endüstrisi vardır. 2019 Mayıs itibarıyla uluslararası standartlarda 81 adet üretim, 11 adet hammadde tesisi bulunmaktadır.

Yurt içi üretim ile ilgili en önemli gelişmelerden biri yerelleşme politikasıdır. Yerelleşme uygulaması ile ilaç endüstrisinin sahip olduğu üretim teknolojisi ve kapasitesi değerlendirilmekte, yurt içinde üretimi sağlanmaktadır. Bu süreçte endüstri, yeni teknolojilere yatırım yapmakta, kapasite kullanımını ve istihdamını artırmaktadır. Doğal olarak, bu uygulama dış ticarete olumlu katkı sağlamaktadır. Global firmalarla yapılan üretim anlaşmaları söz konusu ürünlerin ihracatını içerdiği için ihracat artmaktadır.

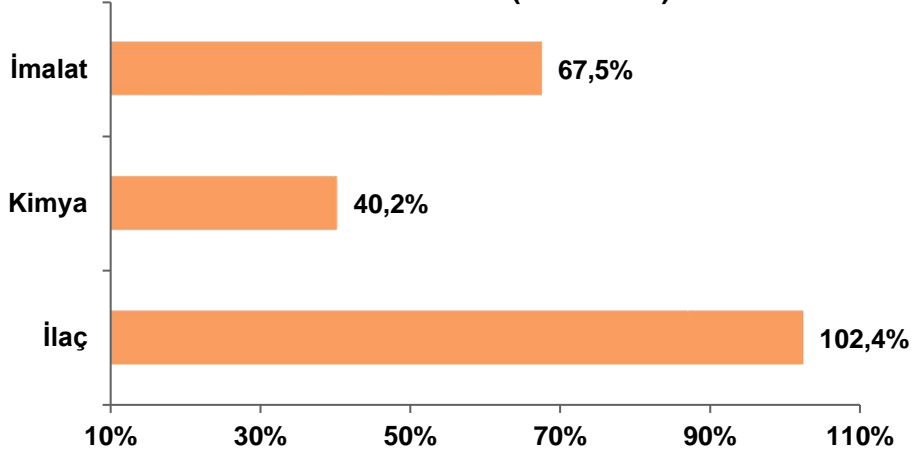
Grafik 26 - Üretim Tesisi Sayısı

Kaynak: TITCK, İEİS

Sanayi üretim endeksi verilerine göre, 2010-2018 yılları arası dönemde imalat sektöründe üretim %67,5, orta teknoloji seviyesindeki kimya sektöründe üretim %40,2 büyürken ilaç sektöründe üretim %102,4 artmıştır.

**Grafik 27 - Sanayi Üretim Endeksi Değişimi
(2010-2018)**

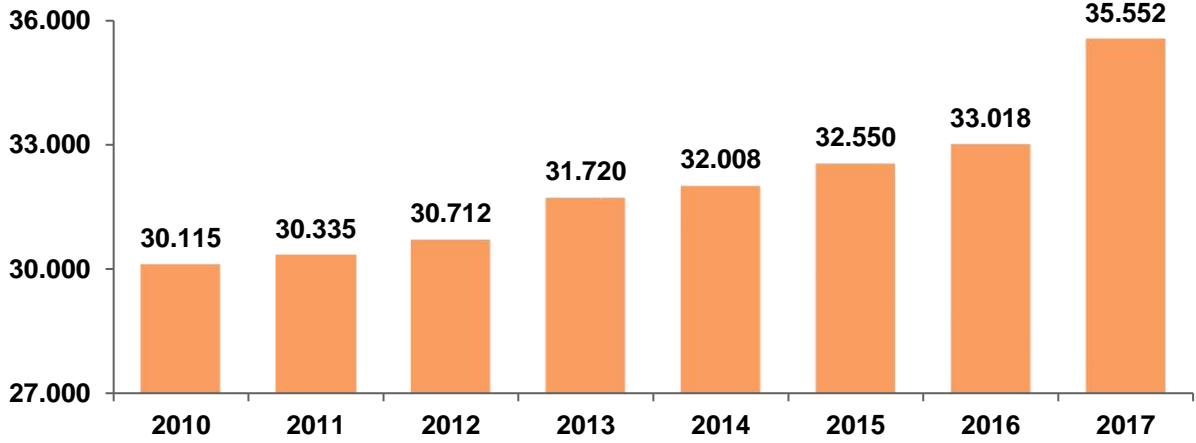

Kaynak: TÜİK, İEİS

6. İstihdam

İlaç sektörü istihdamı 2017 yılında yaklaşık 35 bin 500 kişidir.

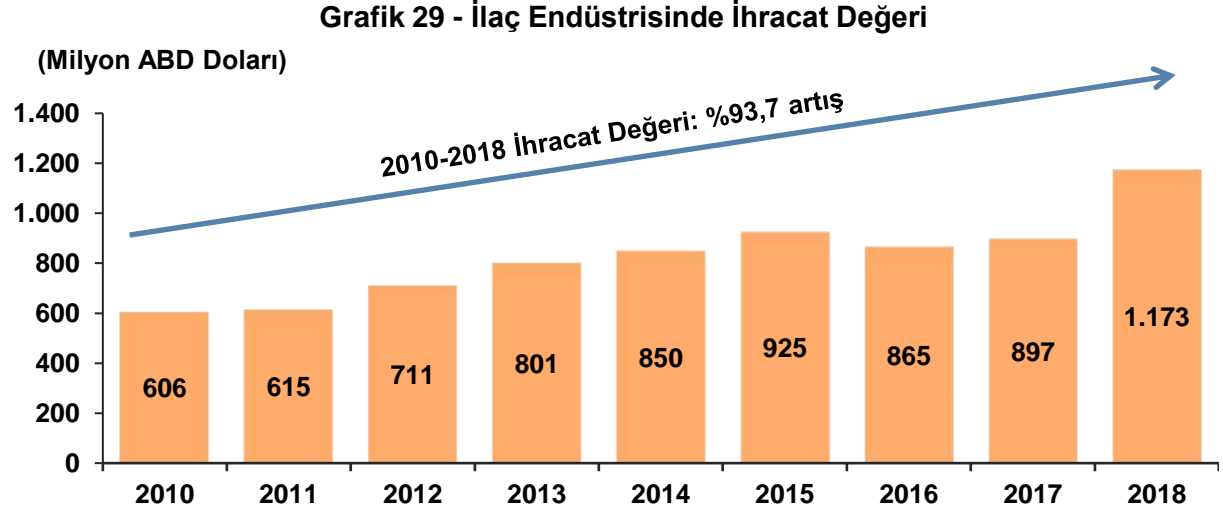
Grafik 28 - İlaç Endüstrisinde İstihdam

Kaynak:TÜİK, İEİS

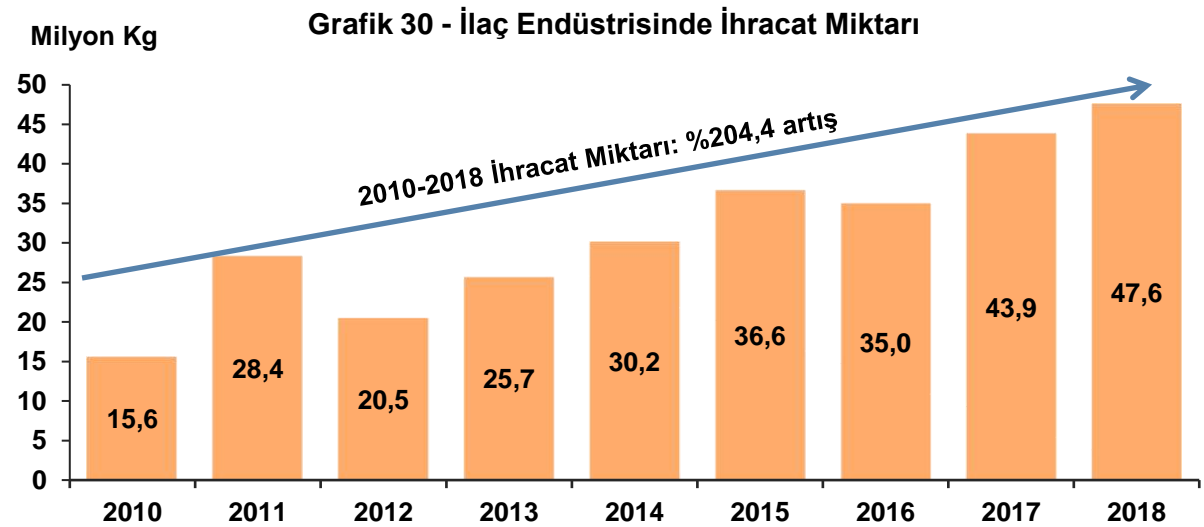
7. Dış Ticaret

2010 yılında 606 milyon ABD doları seviyesinde olan ilaç ihracatı 2018 yılında %93,7 artışla 1.173 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.

Kaynak: TÜİK, İEİS

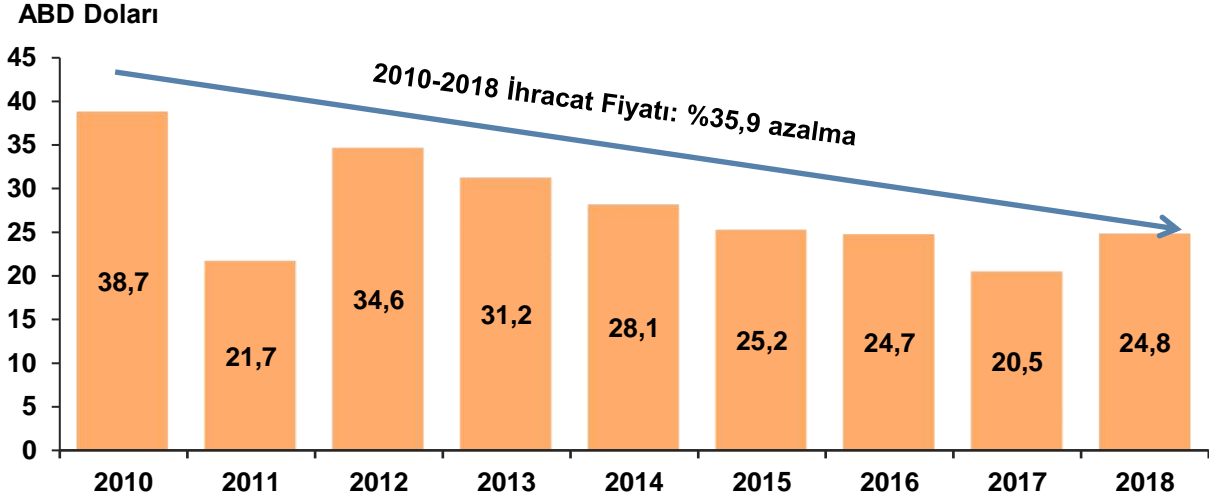
2010-2018 yılları arası dönemde ihracat miktarı incelendiğinde ilaç ihracatının 2010 yılındaki 15,6 milyon kilogramdan 2018 yılında %204,4 artış oranı ile 47,6 milyon kilograma ulaştığı görülmektedir. İlaç ihracatı kilogram olarak artmakta; fakat kilogram başı ihracat fiyatı giderek azalmaktadır. Bu durumda ihracat değeri olması gerekenin altında seyretmiştir.

Kaynak: TÜİK, İEİS

Nitekim kilogram başına düşen ihracat fiyatı incelendiğinde 2010 yılındaki 38,7 ABD dolarından %35,9 azalma ile 2018 yılında 24,8 ABD dolarına düştüğü görülmüştür.

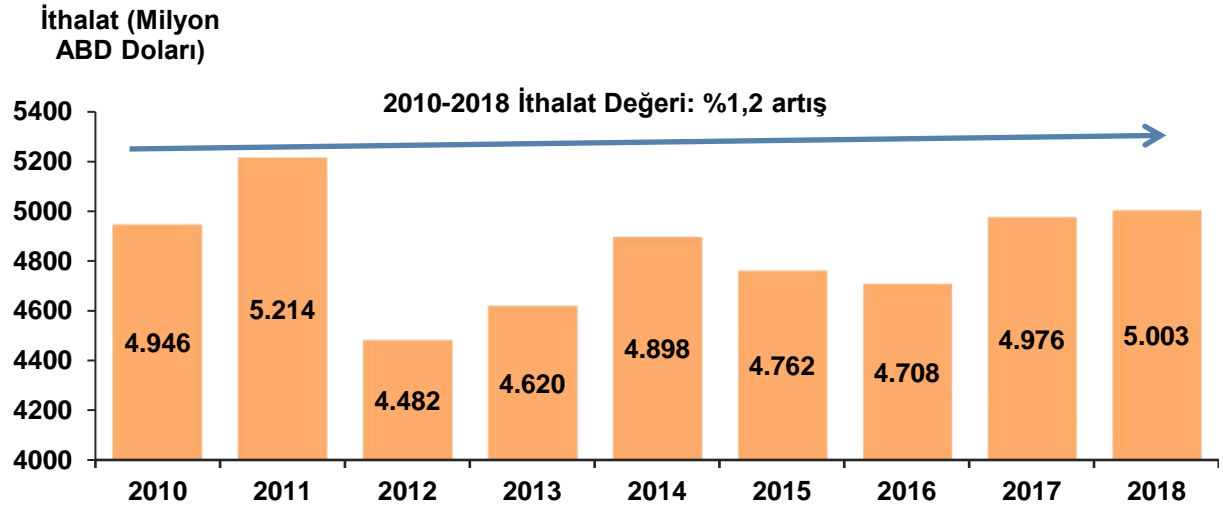
Grafik 31 - İlaç Endüstrisinde İhracat Fiyatı

Kaynak: TÜİK, İEİS

İlaç ithalatı ise ilgili dönemde %1,2 artış ile 5 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

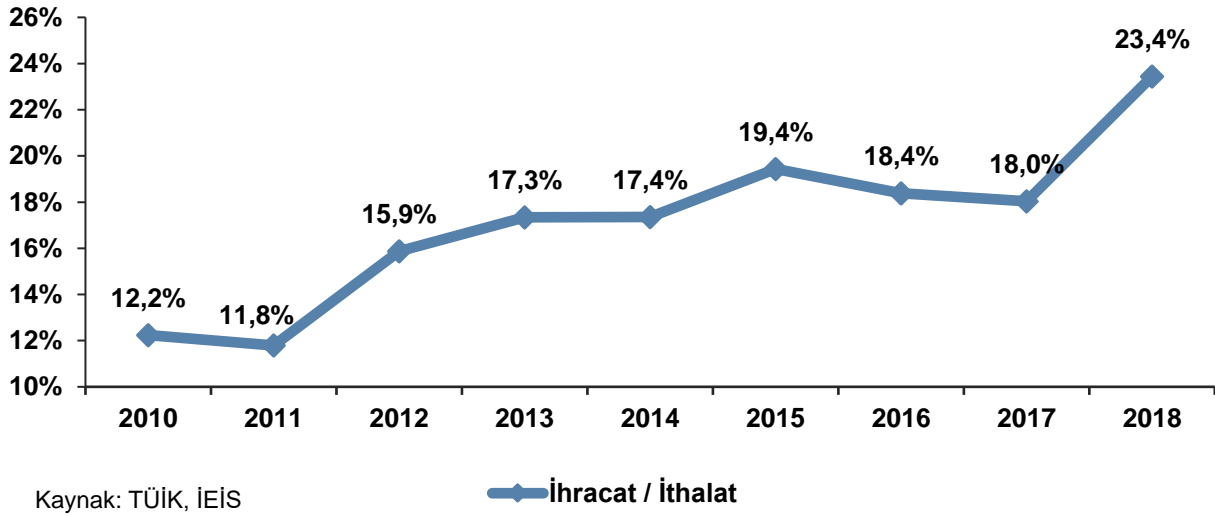
Grafik 32 - İlaç Endüstrisinde İthalat Değeri

Kaynak: TÜİK, İEİS

Bu gelişmeler ışığında ihracatın ithalatı karşılama oranı %23,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

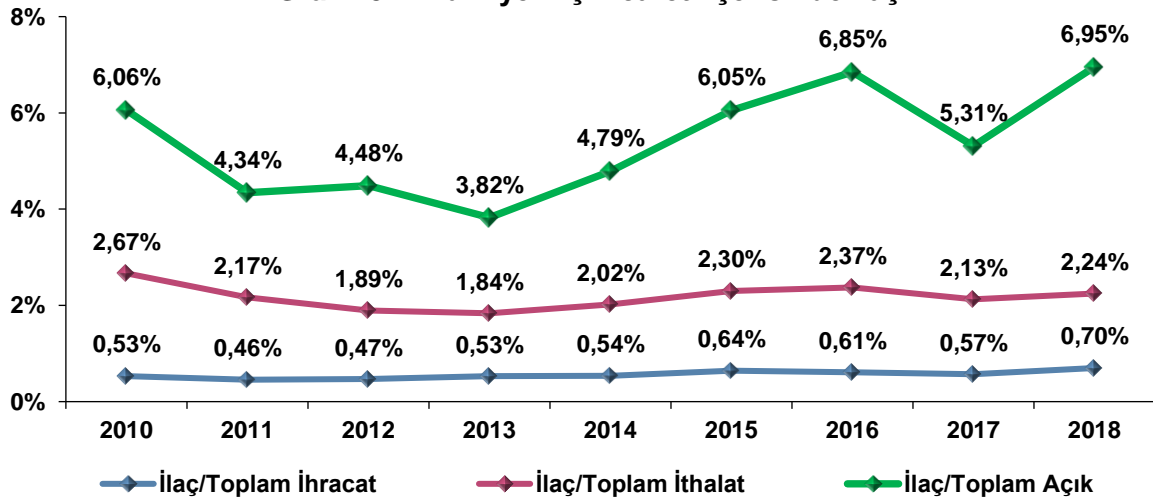
Grafik 33 - İlaç Endüstrisinde İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

İhracat yapılan ülkeler incelendiğinde 2018 yılında Avrupa Birliği (AB), Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere toplam 164 adet ülkeye ihracat gerçekleşmiştir. Bununla birlikte 2018 yılında sektör toplam 75 adet ülkeden ithalat gerçekleştirmiştir.

İlaç endüstrisinin Türkiye dış ticareti içerisindeki payını incelediğimizde 2018 yılında ilaç ithalatının toplam ithalat içerisinde %2,24'lük, ilaç dış ticaret açığının tüm açık içerisinde %6,95 oranında bir paya sahip olduğu görülmüştür.

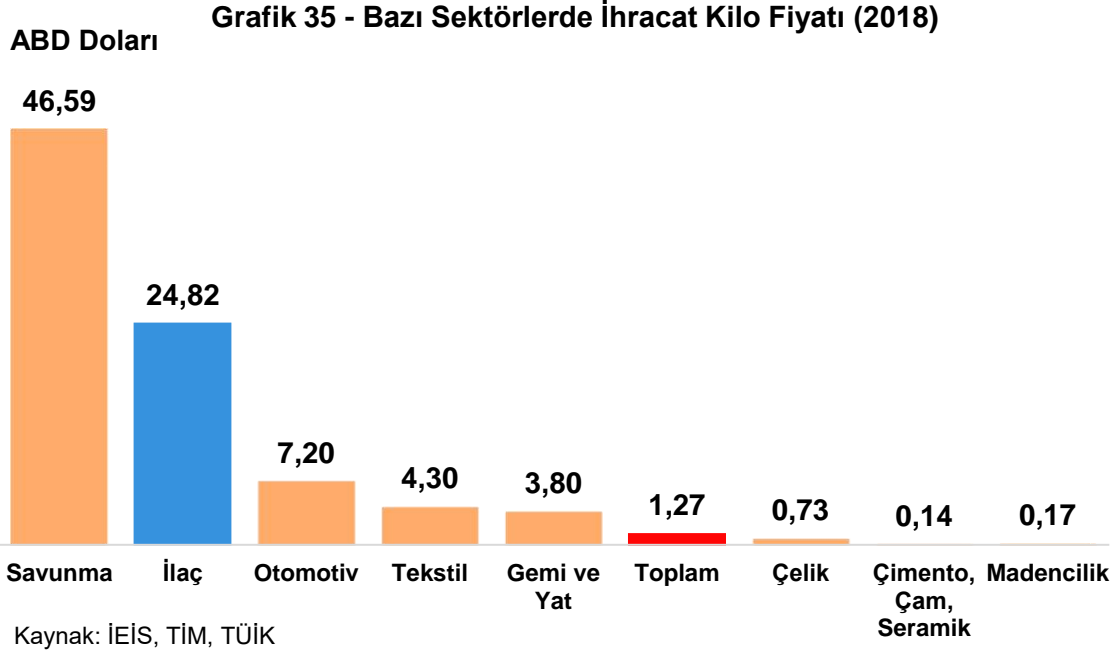
Grafik 34 - Türkiye Dış Ticareti İçerisinde İlaç

Dünyanın önde gelen ilaç üreticilerinden ve ihracatçılarından birisi konumuna gelmek sanayimizin temel hedeflerinden birisidir. Bu hedefin önünde bazı engeller bulunmaktadır.

İlk olarak ülkemizdeki ilaç fiyatlarının ihracat yaptığımız ülkelerde kaynak fiyat olarak kabul edilmesi, firmalarımızın diğer ülke pazarlarına olması gerekenden daha düşük fiyatla girmesine neden olmaktadır. Bu durumun yansıması olarak kilogram başı ihracat değeri yıllar itibarıyla düşüş göstermiştir.

Ancak hala endüstrimizin kilogram başı ihracat değeri hem Türkiye ortalamasının hem de bir çok sektörün üzerinde seyretmiştir.

İhracatımızın önündeki ikinci engel hedef ülkelerde yaşanan ruhsatlandırma, gümrük gibi süreçlere ilişkin yaşanan sorunlardır. Bu sorunların çözümü için Ticaret, Dışişleri ve Sağlık Bakanlığımızın desteği önem taşımaktadır.

Türkiye'nin 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, üyeleri arasında ABD, Almanya, Avustralya, İsviçre, Japonya ve Kanada'nın da bulunduğu Uluslararası İlaç Denetim Birliği (PIC/S) üyeliğine kabul edilmesinin ihracatımıza olumlu yansımaları olmuştur.

İlaç ihracatının artırılması için aşılması gereken sorunlardan birisi de ecza depoları tarafından firmaların izni olmadan yapılan ihracattır.

İlaç firmaları ihracat yapacakları ülkede ciddi bir uğraşı ve yüksek maliyetlerle ilaçlarını mümkün olan en yüksek fiyattan ruhsatlandırmaktadır. Ayrıca firmalar bu ilaçların sağlık profesyonellerine tanıtımı için de yatırım yapmaktadır.

Ancak bazı ecza depoları, Türkiye piyasasından temin ettikleri ürünleri, ruhsat ve tanıtım gibi giderleri olmadığı için ilaç firmalarının ihracat pazarı için belirlediği fiyattan daha ucuza satmaktadır. Bu durumda, ilaç firmaları ülkedeki sağlık otoriteleri ve iş ortakları nezdinde zor durumda kaldığı için ürünün fiyatını düşürmekte ya da pazardan çekilmektedir. Bu nedenle ilaç depolarınca yapılacak ihracat için Sağlık Bakanlığınca verilen izinlerde firma mutabakatı aranmalıdır.

Ülke bazında eczacılık ürünleri ihracat ve ithalatı incelendiğinde 2018 yılında sırasıyla Güney Kore, Irak ve İsviçre'nin sektörün en çok ihracat yaptığı ülkeler olduğu görülmektedir.

Tablo 10 - Ülke Bazında İhracat (Milyon ABD Doları)

Ülke Adı	2017	2018	Değişim (%)
Güney Kore	136	354	159,6%
Irak	61	53	-14,3%
İsviçre	55	44	-20,0%
Slovenya	30	33	12,4%
Azerbaycan	26	30	14,4%
K.K.T.C	30	30	-1,7%
İran	25	27	5,7%
Libya	22	26	17,2%
Almanya	19	25	30,4%
Hong Kong	15	20	37,6%

Kaynak: TÜİK, İEİS

En önemli ithalat pazarları ise Almanya, ABD, İsviçre'dir.

Tablo 11 - Ülke Bazında İthalat (Milyon ABD Doları)

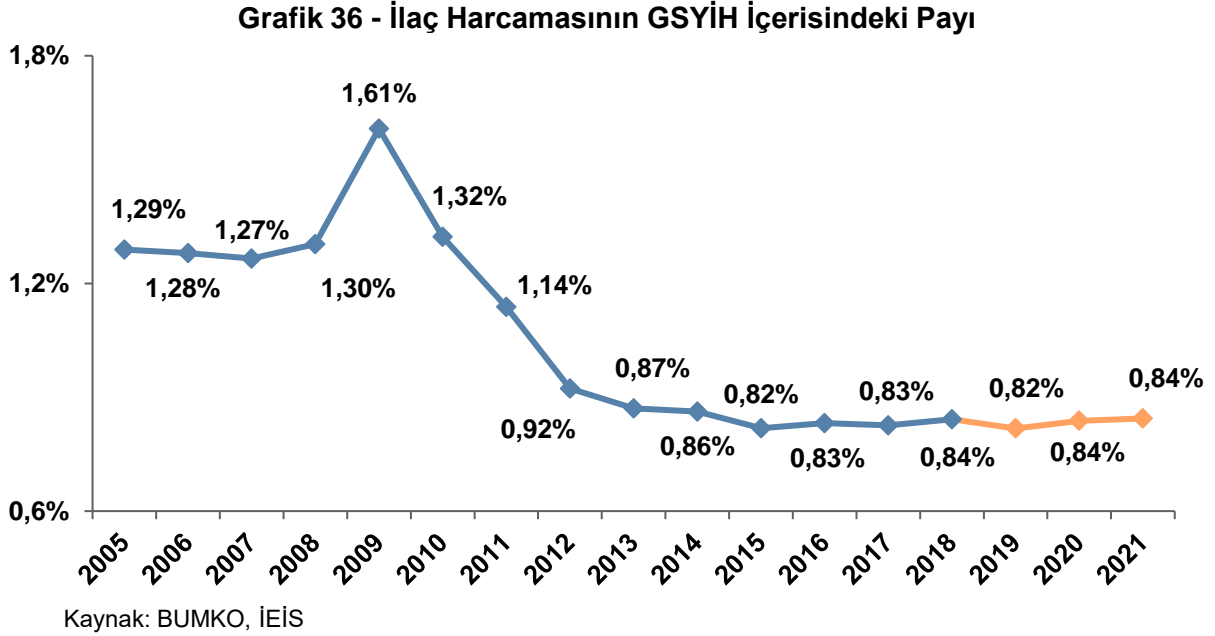
Ülke Adı	2017	2018	Değişim (%)
Almanya	828	880	6,3%
ABD	600	563	-6,1%
İsviçre	417	399	-4,5%
Güney Kore	182	384	111,1%
İtalya	346	363	5,2%
Fransa	339	328	-3,0%
İrlanda	410	317	-22,6%
Birleşik Krallık	375	290	-22,7%
Çin	208	277	33,1%
Hindistan	170	183	7,7%

Kaynak: TÜİK, İEİS

8. Fiyat Politikaları

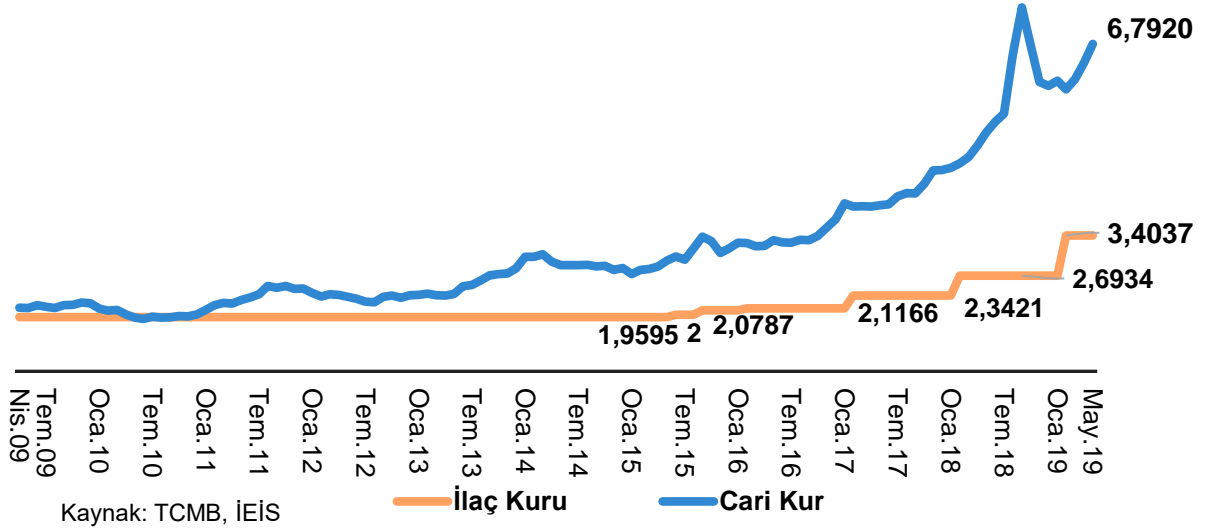
2008 yılında başlayan ve şiddeti giderek artan küresel kriz, ekonomimizi derinden etkiledi. Kriz ile birlikte kamu maliyesinin yaşadığı zorlukları aşmak amacıyla 2009 yılında radikal düzenlemeler yapıldı. Bu kapsamda global bütçe uygulaması başlatıldı. Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçevesinde iyileşen hizmet kalitesine ve sağlığa erişimin artmasına bağlı olarak artan sağlık harcamaları sadece ilaç fiyatlarına yönelik

alınan önlemlerle kontrol altına alınmaya çalışıldı. Sağlanan hizmetle orantılı olmayan ilaç bütçeleri belirlendi ve ilaç bütçesinin aşılması gerekçe gösterilerek ilaç fiyatları sürekli düşürüldü, Sosyal Güvenlik Kurumu iskonto oranları ise arttırıldı. Aşağıdaki grafikte yıllar itibarıyla kamu ilaç harcamasının GSYİH içerisindeki payı gösterilmektedir.

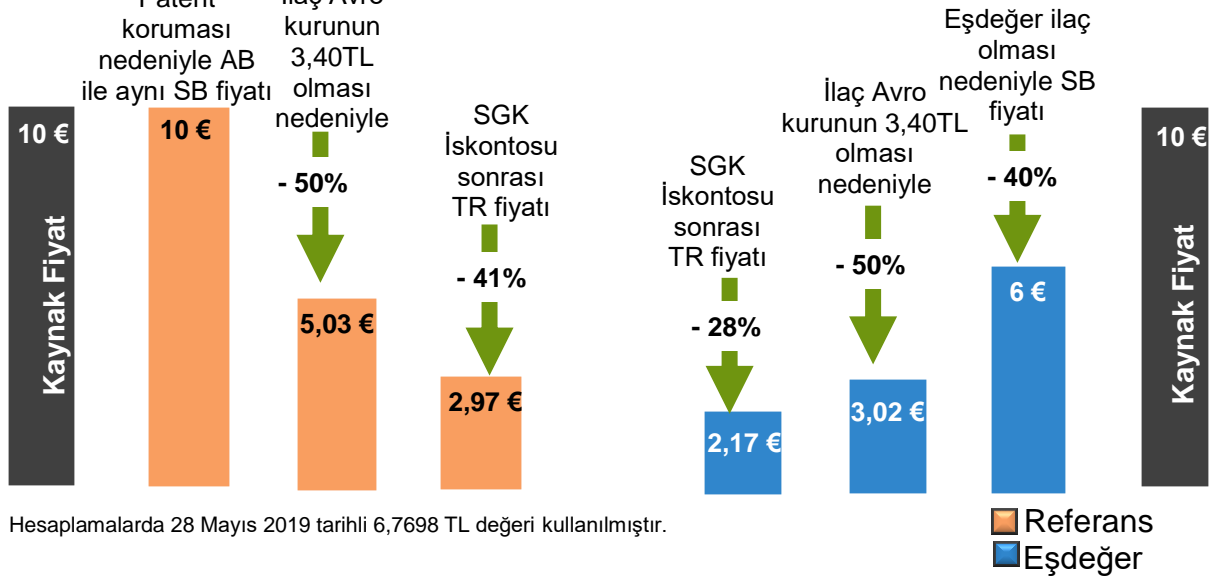
Bunlara ek olarak, mevzuatta aranan şartlar sağlandığı halde AB kaynaklı ilaç fiyatlarının TL'ye dönüştürülmesi için kullanılan Avro değeri, Nisan 2009'dan Mayıs 2015'e kadar güncellenmeyerek, ilaç harcamalarını kontrol etmek amacıyla 1,9595 TL düzeyinde sabit tutuldu. Kurun güncellenmesi için endüstri tarafından başlatılan hukuki süreç, Nisan 2015'de ilaç sektörü lehine sonuçlandı. Bunu takiben uygulama döviz kurunun bir önceki yılın Avro ortalamasının %70'i oranında belirlenmesine dönüştürüldü. Bu çerçevede döviz kuru değeri 2017 yılı için 2,3421 TL olarak güncellendi. 2018 yılı için ise %23 artış olması gerekirken geçici bir kararla ilaç kuru sadece %15 oranında artırıldı ve 2,6934 TL olarak belirlendi. 2019 yılında ise yıllık ortalama Avro değerinin belirlenmesinde kullanılan uyarılma katsayısı %70'ten %60'a çekilerek dönüşüm kuru 3,4037 TL olarak belirlendi.

Grafik 37 - Kur Değişimleri (Avro/TL)

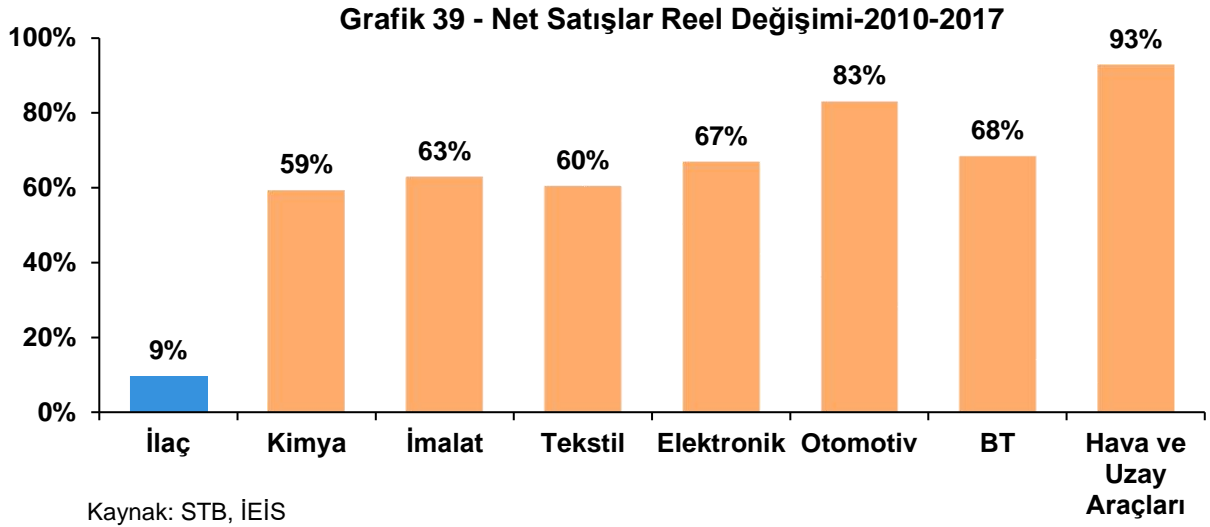

Aşağıdaki grafikte, kaynak fiyatı 10 Avro olan bir ürünün Türkiye’de fiyatlanması özetlenmiştir. Referans ürünün Türkiye’deki fiyatı 2,97 Avro iken eşdeğer ürünün fiyatı 2,17 Avro’ya denk gelmektedir.

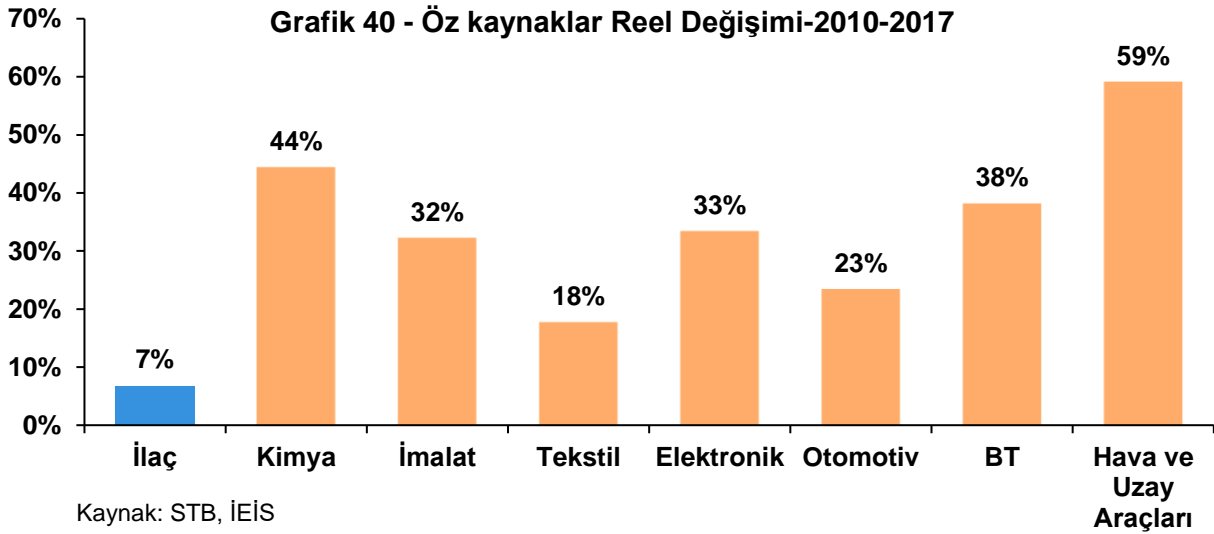
Grafik 38 – İlaç Fiyatlanması

Fiyat odaklı politikalar ilaç endüstrisinin finansal göstergelerine yansımakta ve gerçek potansiyelinin altında kalmasına neden olmaktadır. 2010-2017 dönemindeki net satışlar reel değişimi diğer sektörlerle karşılaştırıldığında ilaç sektörü stratejik önemine rağmen diğer sektörlerin gerisinde kalmıştır.

Bu durum ilaç endüstrisinin Ar-Ge kapasitesini güçlendirmek için gerekli olan öz kaynak yaratma kabiliyetini sınırlı tutmaktadır. Nitekim, yine bu açıdan incelendiğinde ilaç endüstrisinin öz kaynaklarındaki reel büyüme diğer sektörlerin çok gerisinde kalmıştır.

9. Sonuç ve Değerlendirme

Türkiye'nin dört bir köşesine uzanan yatırımları, yükselen Ar-Ge yetkinliği, üretim gücü, yüksek teknolojisi, istihdamı ve ihracat potansiyeliyle Türkiye ilaç endüstrisi, ülkemiz için hem ekonomik hem stratejik olarak kritik önemdedir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ilaç endüstrisinin geleceğine yön verecek olan biyoteknoloji alanıdır. Bu kapsamda ilaç firmaları, ülkemizi biyoteknoloji gibi stratejik bir alanda geliştirmek için uzun vadeli bakış açısıyla, yüksek maliyetli yatırımlar yapmaktadır.

Endüstri; daha yüksek katma değerli konvansiyonel ürünler ve biyoteknolojik ilaçlar geliştiren, üreten ve ürettiğini daha fazla ihraç eden bir endüstriye dönüşmek için var gücüyle çalışmaktadır.

İlaç endüstrisi son yıllarda büyük gayretlerle ve özveriyle yürütülen yerelleşme ve teknolojik dönüşüm hamlelerinin de odağındaki sektörlerden birisidir. Firmalar, bu sürece katkı sağlayacak her türlü yatırımı ve çalışmayı yapmaktadır. Endüstriyi önce bölgesel, sonra küresel bir ilaç üretim merkezi haline getirmek için üretim teknolojisi ve kapasitesi en etkin şekilde kullanılmaktadır.

Endüstriyi küresel rekabetin içinde tutmak için gösterilen tüm çabanın önündeki en önemli engel 2010 yılından bu yana uygulanmakta olan mali disiplin odaklı ilaç politikalarıdır. Türkiye'nin en dinamik ve stratejik sektörlerinden olan ilaç endüstrisinin, kazandığını yeniden endüstriye yatırabileceği, dengeli ve sürdürülebilir politikalarla desteklenmesi gerekmektedir.

Bu koşul sağlandığı takdirde ilaç endüstrisi; yatırımları hız kazanmış, Ar-Ge'ye daha fazla kaynak ayıran, hatta kendi molekülünü geliştirmiş, biyoteknoloji alanında güçlü, ithalata bağımlı olmayan ve daha fazla ihracat yapan bir endüstriye dönüşecektir.

İSTANBUL OFİSİ

Nef 09 B Blok Kat: 10 Sanayi Mah.
Hümevra Sok. No: 7 34115 Kağıthane İstanbul
T: +90 212 353 11 20 F: +90 212 353 11 41

ANKARA OFİSİ

Kızılırmak Mahallesi Ufuk Üniversitesi Caddesi No:18
Ambrosia Plaza Kat:10 Çukurambar Ankara
T: +90 312 431 96 07 F: +90 312 435 15 78

www.ieis.org.tr